

SYLABUS PRZEDMIOTU PROGRAMOWEGO

Instytucja	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Jednostka prowadząca	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Kierunek studiów	PEDAGOGIKA SPECJALNA
Nazwa przedmiotu	AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB NIEDOSTOSOWANYCH SPOŁECZNIE
Kod przedmiotu	R.1.21.
Moduł	
Nazwa specjalności (jeśli dotyczy)	Resocjalizacja z socjoterapia
Poziom kształcenia	Jednolite studia magisterskie
Profil kształcenia	Praktyczny
Forma studiów	Studia niestacjonarne
Język wykładowy	Polski
Typ przedmiotu	Obligatoryjny
Wskazany semestr kształcenia	8
Całkowita liczna punktów ECTS	3
Forma prowadzenia zajęć	15 ćw
Forma zaliczenia	ZO
Kierownik przedmiotu	Dr Maria Owczarek/dr Alicja Szulc-Boczek
Prowadzący zajęcia	Dr Maria Owczarek/dr Alicja Szulc-Boczek

Wymagania wstępne / przedmioty wprowadzające
Wiedza z zakresu polityki społecznej, pedagogiki resocjalizacyjnej. Umiejętności poszukiwania informacji korzystając z różnych źródeł.
Cele kształcenia w zakresie przedmiotu
C-1 Dostarczenie studentom wiedzy o technikach aktywnego poszukiwania pracy i specyfiki sytuacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
C-2 Kształtowanie umiejętności aktywizacji zawodowej osób niedostosowanych społecznie i opuszczających zakłady karne.
C-3 Rozwijanie kompetencji wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU

Efekty kształcenia w zakresie WIEDZY				
Lp.	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student zna i rozumie zasady i normy etyczne, stosowane w rewalidacji, edukacji, terapii i resocjalizacji, w tym dotyczące projektowania i realizacji badań w zakresie pedagogiki specjalnej,	PS_W12	SN_13	P7S_WK

	konieczności przestrzegania zasad ochrony praw autorskich, rozumie znaczenie ich stosowania w pracy zawodowej.			
2.	Student posiada wiedzę o uwarunkowaniach projektowania ścieżki własnego rozwoju zawodowego.	PS_W13	SN_W12	P7S_WK
Efekty kształcenia w zakresie UMIEJĘTNOŚCI				
	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student posiada umiejętności projektowania ścieżki własnego rozwoju zawodowego, planuje i realizuje ideę uczenia się przez całe życie.	PS_U12	SN_U16	P7S_UU
Efekty kształcenia w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH				
	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student jest gotów do aktywnego uczestnictwa w grupach, organizacjach i instytucjach realizujących działania pedagogiczne, resocjalizacyjne, rewalidacyjne, włączające i integrujące, jest zdolny do porozumiewania się z osobami będącymi i niebędącymi specjalistami w danej dziedzinie, prezentowania właściwe postawy wobec alternatywnych sposobów komunikacji osób z niepełnosprawnością oraz ich użytkowników, ponadto student szanuje kulturę języka.	PS_K06	SN_K07	P7S_KO
2.	Student ma świadomość znaczenia profesjonalizmu, zachowania się w sposób etyczny, jest świadom etycznego wymiaru badań naukowych, postępuje zgodnie z zasadami etyki zawodowej w odniesieniu do własnej i cudzej pracy.	PS_K07	SN_K04, SN_K05	P7S_KR
Treści kształcenia				
<ul style="list-style-type: none"> - Wartość pracy w życiu człowieka. - Specyfika sytuacji zawodowej osób opuszczających zakłady karne i placówki resocjalizacyjne. - Przygotowanie zawodowe w placówkach resocjalizacyjnych i zakładach karnych. Utrudnienia w poszukiwaniu pracy. - System pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym w Polsce. Programy aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych. - Rozpoznawanie umiejętności i kompetencji zawodowych, prowadzenie rozmowy doradczej. - Warsztat aktywizacji zawodowej. 				

<ul style="list-style-type: none"> - Metody poszukiwania pracy; różnorodne metody poszukiwania pracy, jawny i ukryty rynek pracy. Pisanie listu motywacyjnego i CV. - Rozmowa kwalifikacyjna: modele rozmowy kwalifikacyjnej, znaczenie przygotowania się do rozmowy, pytania, które sprawiają najwięcej problemów kandydatom, znaczenie znajomości reguł etykiety. - Strategie poszukiwania zatrudnienia. - Instytucje wspierające poszukujących zatrudnienia. 		
Sposoby weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych		
Aktywność podczas zajęć, ocena pracy grupy, złożone prace zaliczeniowe z ćwiczeń w formie przeprowadzonych warsztatów.		
Stosowane metody dydaktyczne i pomoce naukowe		
Praca w grupach, ćwiczenia indywidualne, dyskusja, metoda problemowa, ćwiczenia praktyczne.		
Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)		Obciążenie studenta (h)
Formy nakładu pracy studenta		ST NST
1) <i>Udział w zajęciach teoretycznych (wykłady)</i>		
2) <i>Udział w zajęciach praktycznych (ćwiczenia praktyczne, warsztaty, pracownia, laboratorium, zajęcia terenowe, projekt, seminarium)</i>		15
3) <i>Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego (suma 1+2)</i>		15
4) <i>Praca własna (np. samodzielne czytanie literatury, przygotowanie do zajęć, powtarzanie materiału, prace domowe i projektowe)</i>		60
Sumaryczne obciążenie pracą studenta (h):		75
Suma punktów ECTS (zgodnie z planem studiów):		3

Literatura obowiązkowa	
<ul style="list-style-type: none"> - Bańka A., Bezrobocie. Podręcznik pomocy psychologicznej, Poznań 1992. - Bańka A., Zawodoznawstwo, doradztwo zawodowe, pośrednictwo pracy. Psychologiczne metody i strategie pomocy bezrobotnym, Poznań 1995. - De Jong P., Rozmowy o rozwiązaniach, Kraków 2007. - Kukła D., Bednarczyk Ł. (red.), Poradnictwo zawodowe dla osób z grupy szczególnego ryzyka, Warszawa 2010 . - Kukła D., Duda W. (red.), Grupa ryzyka na rynku pracy - poradnik dla współpracujących z grupą 45+, Warszawa 2012. 	
Literatura uzupełniająca	
<ul style="list-style-type: none"> - Ciesielski M., Jak wynegocjować najlepsze warunki zatrudnienia?, Warszawa 2007. - Mrozek M., Praca! Szukam, zmieniam, wybieram, Warszawa 2007. - Polczyk M., Jak i gdzie skutecznie szukać pracy?, Warszawa 2007. 	

SYLABUS PRZEDMIOTU PROGRAMOWEGO

Instytucja	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Jednostka prowadząca	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Kierunek studiów	PEDAGOGIKA SPECJALNA
Nazwa przedmiotu	DIAGNOZA RESOCJALIZACYJNA

Kod przedmiotu	R.1.9.
Moduł	
Nazwa specjalności (jeśli dotyczy)	Resocjalizacja z socjoterapia
Poziom kształcenia	Jednolite studia magisterskie
Profil kształcenia	Praktyczny
Forma studiów	Studia niestacjonarne
Język wykładowy	Polski
Typ przedmiotu	Obligatoryjny
Wskazany semestr kształcenia	6
Całkowita liczba punktów ECTS	3
Forma prowadzenia zajęć	15 ćw.
Forma zaliczenia	Egzamin
Kierownik przedmiotu	Dr Elena Karpuszenko/dr Wiesław Nynca
Prowadzący zajęcia	Dr Elena Karpuszenko/dr Wiesław Nynca

Wymagania wstępne / przedmioty wprowadzające
Posiadanie wiedzy z pedagogiki resocjalizacyjnej i specjalnej oraz psychologii. Umiejętności organizowania pracy, pracy z tekstem. Zdolność do analizowania informacji z różnych źródeł oraz aktywność i wytrwałość w osiągnięciu celów.
Cele kształcenia w zakresie przedmiotu
C-1 Wyposażenie studentów w wiedzę szczegółową z zakresu diagnozy resocjalizacyjnej, w tym zapoznanie z narzędziami diagnostycznymi.
C-2 Wyposażenie w wiedzę mającą na celu rozpoznawanie mechanizmów patologicznego zachowanie człowieka oraz wpływu rodziców i otoczenia na powstawanie zaburzeń w zachowaniu.
C-3 Wyposażenie w umiejętności przeprowadzania diagnozy z wykorzystaniem podstawowych metod, technik i narzędzi diagnostycznych oraz interpretowania uzyskanych wyników badań.

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU

Efekty kształcenia w zakresie WIEDZY				
Lp.	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student posiada pogłębioną wiedzę na temat rozwoju człowieka: w aspekcie biologicznym, psychologicznym i społecznym – w różnych cyklach życia.	PS_W03	SN_W01	P7S_WG
2.	Student posiada pogłębioną wiedzę o projektowaniu i prowadzeniu badań w pedagogice specjalnej, zna jej terminologię i założenia metodologiczne, rozumie postulat wieloparadygmatyczności, współczesne tendencje badawcze, zna metody badawcze stosowane w pedagogice specjalnej.	PS_W05		P7S_WG
3.	Student posiada pogłębioną wiedzę o uczestnikach oddziaływań edukacyjno-wychowawczych, resocjalizacyjnych, rewalidacyjnych i włączających –	PS_W07	SN_W06, SN_W08, SN_W09	P7S_WG

	osobach niedostosowanych społecznie, z niepełnosprawnością intelektualną, ze spektrum autyzmu.			
Efekty kształcenia w zakresie UMIEJĘTNOŚCI				
	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student posiada umiejętności badawcze, pozwalające na: rozróżnianie orientacji w metodologii badań społecznych, formułowanie problemów badawczych, dobór adekwatnych metod, technik oraz konstruowanie narzędzi badawczych, opracowywanie, prezentowanie i interpretowanie wyników badań, wyciąganie wniosków oraz wskazywanie kierunków dalszych badań.	PS_U02	SN_TI01, SN_TI02 SN_U02, SN_U08	P7S_UW
2.	Student posiada pogłębione umiejętności diagnostyczne, mające na celu rozpoznanie problemów i potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a w szczególności nieprzystosowanych społecznie, z niepełnosprawnością intelektualną czy spektrum autyzmu, oceniania złożonych sytuacji terapeutycznych, resocjalizacyjnych oraz rehabilitacyjnych, a także umiejętność opracowywania odpowiednich działań w oparciu o postawioną diagnozę z uwzględnieniem specjalnych potrzeb wychowanków.	PS_U03		P7S_UW
Efekty kształcenia w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH				
	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student wykazuje wrażliwość na problemy z obszaru pedagogiki specjalnej, rozumie problemy i potrzeby osób ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi, w szczególności z niepełnosprawnością intelektualną, z ASD i niedostosowanych społecznie, ponadto jest gotów do komunikowania się i współpracy z otoczeniem.	PS_K02	SN_K04, SN_K05	P7S_KR
Treści kształcenia				
<ul style="list-style-type: none"> - Podstawowe pojęcia, obszary diagnozy i jej przedmiot. Funkcje diagnozy. - Zasady i kompetencje diagnostyczne. - Rodzaje i typy diagnoz. Etapy diagnozowania. 				

<ul style="list-style-type: none"> - Wybrane metody i techniki wykorzystywane w stawianiu diagnozy podopiecznym w ośrodkach resocjalizacji (obserwacja, rozmowa, wywiad, analiza dokumentów i wytworów, techniki projekcyjne, socjometria, skale pomiarowe). - Relacje diagnosta-osoba badana. Techniki nawiązywania kontaktu diagnostycznego. Błędy popełniane przez diagnostę-pedagoga w stawianiu diagnozy i ich konsekwencje - Modele diagnozowania – model diagnozy rozwojowej, dydaktycznej, wychowawczej i środowiskowej. - Diagnoza nieprzystosowania społecznego – wybrane narzędzia. - Wsparcie komputerowe w procesie diagnozowania i sporządzania opinii. - Etyczne aspekt diagnozy. 		
Sposoby weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych		
Egzamin - zadanie otwarte, studium przypadku – przygotowanie fragmentu diagnozy, wypowiedź ustna, problemowa.		
Stosowane metody dydaktyczne i pomoce naukowe		
Dyskusja, wykład problemowy/konwersatoryjny, pogadanka, objaśnienie lub wyjaśnienie, metoda problemowa, warsztat diagnostyczny, praca w grupach.		
Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)		Obciążenie studenta (h)
Formy nakładu pracy studenta		ST NST
1) <i>Udział w zajęciach teoretycznych (wykłady)</i>		
2) <i>Udział w zajęciach praktycznych (ćwiczenia praktyczne, warsztaty, pracownia, laboratorium, zajęcia terenowe, projekt, seminarium)</i>		15
3) <i>Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego (suma 1+2)</i>		15
4) <i>Praca własna (np. samodzielne czytanie literatury, przygotowanie do zajęć, powtarzanie materiału, prace domowe i projektowe)</i>		60
Sumaryczne obciążenie pracą studenta (h):		75
Suma punktów ECTS (zgodnie z planem studiów):		3

Literatura obowiązkowa	
<ul style="list-style-type: none"> - Wysocka E., Diagnoza w resocjalizacji, Warszawa, 2008. - Wysocka E., Diagnostyka pedagogiczna. Nowe obszary i rozwiązania, Kraków 2013. - Wojnarska A. (red.), Diagnostyka resocjalizacyjna. Wybrane zagadnienia, Lublin 2011. 	
Literatura uzupełniająca	
<ul style="list-style-type: none"> - Mudrecka I., Z zagadnień pedagogiki resocjalizacyjnej, Opole 2004. - Rubacha K. Metodologia badań nad edukacją, Warszawa 2008. 	

SYLABUS PRZEDMIOTU PROGRAMOWEGO

Instytucja	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Jednostka prowadząca	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Kierunek studiów	PEDAGOGIKA SPECJALNA
Nazwa przedmiotu	INNOWACJE W RESOCJALIZACJI
Kod przedmiotu	R.1.8.

Moduł	
Nazwa specjalności (jeśli dotyczy)	Resocjalizacja z socjoterapia
Poziom kształcenia	Jednolite studia magisterskie
Profil kształcenia	Praktyczny
Forma studiów	Studia niestacjonarne
Język wykładowy	Polski
Typ przedmiotu	Obligatoryjny
Wskazany semestr kształcenia	10
Całkowita liczba punktów ECTS	6
Forma prowadzenia zajęć	15 ćw.
Forma zaliczenia	Egzamin
Kierownik przedmiotu	Dr Wiesław Nynca/dr Elena Karpuszenko
Prowadzący zajęcia	Dr Wiesław Nynca/dr Elena Karpuszenko

Wymagania wstępne / przedmioty wprowadzające
Cele kształcenia w zakresie przedmiotu
<p>C-1 Zapoznanie studentów ze współczesnymi tendencjami, aktualnymi problemami i zmianami zachodzącymi w dziedzinie opieki i resocjalizacji.</p> <p>C-2 Kształtowanie umiejętności twórczego i innowacyjnego podejścia do rozwiązywanych problemów.</p> <p>C-3 Umożliwienie wypracowania własnego oglądu przemian zachodzących w pedagogice i resocjalizacyjnej.</p> <p>C-4 Kształtowanie postaw odrzucających schematyzm w postępowaniu.</p>

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU

Efekty kształcenia w zakresie WIEDZY				
Lp.	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student posiada uporządkowaną wiedzę o subdyscyplinach pedagogiki specjalnej, w szczególności z zakresu oligofrenopedagogiki i pedagogiki resocjalizacyjnej, w szczególności terminologię, teorię i metodykę.	PS_W04		P7S_WG
2.	Student posiada uporządkowaną wiedzę o wybranych koncepcjach rehabilitacji, resocjalizacji, edukacji, terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, rozumie uwarunkowania tych oddziaływań, w tym wynikające z nowych form edukacji (integracyjnej, włączającej), rozumie ponadto specyfikę oddziaływań rewalidacyjnych, resocjalizacyjnych, terapeutycznych i włączających wobec osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	PS_W08		P7S_WG

Efekty kształcenia w zakresie UMIEJĘTNOŚCI				
Opis przedmiotowego efektu kształcenia		W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student wykorzystuje wiedzę teoretyczną z zakresu psychologii, socjologii, biomedycyny, pedagogiki specjalnej i jej subdyscyplin oraz aktualne koncepcje psychologiczne i pedagogiczne w celu analizowania zjawisk i problemów edukacyjnych, resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, wychowawczych, terapeutycznych oraz do projektowania, realizowania i ewaluacji procesu edukacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	PS_U01	SN_U01, SN_U02, SN_U03	P7S_UW
Efekty kształcenia w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH				
Opis przedmiotowego efektu kształcenia		W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student ma przekonanie o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań terapeutycznych, resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, włączających i integrujących w środowisku otwartym.	PS_K04	SN_K02, SN_K03	P7S_KO
Treści kształcenia				
<ul style="list-style-type: none"> - Innowacja pedagogiczna – podstawowe pojęcia. Etapy wdrażania zmian innowacyjnych. - Innowacje pedagogiczne w Polsce – ujęcie historyczne. - Innowacje pedagogiczne a regulacje prawne. - Rola i znaczenie zwierząt w opiece i resocjalizacji - analiza nowatorskich programów metod pracy przy współdziałaniu psów np. "Przyjaciele, czyli pies w celi" i/lub koni. - Innowacyjność a resocjalizacja. Analiza zagadnienia na podstawie wybranych przykładów (m. in. programy "Więzienne blogerki", "Nowa Droga, "Tataże Wolności"). - Twórcze metody w zakresie terapii uzależnień, praca z dziećmi i młodzieżą niepełnosprawną i z trudnościami w uczeniu się. Przykładowe projekty realizowane w Polsce. Biofeedback, metoda Tomatisa, metoda Montessori, techniki Freineta, treningi relaksacyjne i praca z mandalą, Original Play. - Nowatorskie programy profilaktyczne realizowane w szkołach. - Przykłady zastosowania innowacyjnych rozwiązań w opiece i resocjalizacji na świecie. 				
Sposoby weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych				
Aktywność podczas zajęć, kolokwium, przygotowanie pracy o wybranej innowacji, samoocena studenta.				
Stosowane metody dydaktyczne i pomoce naukowe				

Wykład problemowy, praca z tekstem, autoprezentacja, dyskusja panelowa.		
Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)	Obciążenie studenta (h)	
Formy nakładu pracy studenta	ST	NST
1) <i>Udział w zajęciach teoretycznych (wykłady)</i>		
2) <i>Udział w zajęciach praktycznych (ćwiczenia praktyczne, warsztaty, pracownia, laboratorium, zajęcia terenowe, projekt, seminarium)</i>		15
3) <i>Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego (suma 1+2)</i>		15
4) <i>Praca własna (np. samodzielne czytanie literatury, przygotowanie do zajęć, powtarzanie materiału, prace domowe i projektowe)</i>		135
Sumaryczne obciążenie pracą studenta (h):		150
Suma punktów ECTS (zgodnie z planem studiów):		6

Literatura obowiązkowa
<ul style="list-style-type: none"> - Degenhardt I., <i>Mandala: świat zamknięty w kręgu</i>, Kielce 2000. - Figiel M., <i>Szkoły autorskie w Polsce. Realizacja edukacyjnych utopii</i>, Kraków. - Kawula S., <i>Czy survival stanie się metodą resocjalizacji nieletnich przestępców? „Wychowanie na co Dzień” 2002, nr 1.</i> - Motow I., Marzec A., (red.) <i>Innowacje w opiece i resocjalizacji dzieci i młodzieży</i>, Częstochowa 2008. - Pecyna M., <i>System Biofeedback w praktyce pedagogicznej</i>, Warszawa 1998. - Rose C., Dryden G., <i>Zabawy fundamentalne. Zabawa jest nauką</i>, Gdańsk 2006. - Zieliński P., <i>Relaksacja w teorii i praktyce pedagogicznej</i>, Częstochowa 2011.
Literatura uzupełniająca
<ul style="list-style-type: none"> - Andrzejewski M., <i>Domy na piasku</i>, Poznań 2007. - Badura-Strzelczyk G., <i>Pomóż mi zrobić to samemu. Jak wykorzystać idee Marii Montessori w współczesności</i>, Kraków 1998. - Bemmerlein G., <i>Mandale literowe</i>, Warszawa 2006. - Czarnik A., <i>Plan przekształceń Domu Dziecka</i>, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2003, nr 8. - Fincher S. F., <i>Kreatywna mandala</i>, Łódź 2008.

SYLABUS PRZEDMIOTU PROGRAMOWEGO

Instytucja	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Jednostka prowadząca	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Kierunek studiów	PEDAGOGIKA SPECJALNA
Nazwa przedmiotu	INTERWENCJA KRYZYSOWA
Kod przedmiotu	R.1.18.
Moduł	
Nazwa specjalności (jeśli dotyczy)	
Poziom kształcenia	Jednolite studia magisterskie
Profil kształcenia	Praktyczny
Forma studiów	Studia niestacjonarne
Język wykładowy	Polski

Typ przedmiotu	Obligatoryjny
Wskazany semestr kształcenia	
Całkowita liczba punktów ECTS	
Forma prowadzenia zajęć	Wykład / ćwiczenia
Forma zaliczenia	
Kierownik przedmiotu	Dr Elena Karpuszenko/dr Wiesław Nynca
Prowadzący zajęcia	Dr Elena Karpuszenko/dr Wiesław Nynca

Wymagania wstępne / przedmioty wprowadzające
Wiedza z zakresu pedagogiki, psychologii, socjologii. Umiejętności komunikacyjne i interpersonalne. Wrażliwość na potrzeby innych ludzi.
Cele kształcenia w zakresie przedmiotu
C-1 Wyposażenie studentów w wiedzę o aspektach funkcjonowania w człowieka w sytuacji kryzysowej.
C-2 Wyposażenie studentów w wiedzę o zasadach, mechanizmach i strategiach wczesnej interwencji.
C-3 Kształtowanie umiejętności rozpoznawania kryzysów i udzielania pomocy w sytuacji kryzysowej.
C-4 Rozwijanie kompetencji interpersonalnych i terapeutycznych.

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU

Efekty kształcenia w zakresie WIEDZY				
Lp.	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student posiada uporządkowaną i pogłębioną wiedzę o strukturze i funkcjach systemu kształcenia specjalnego – o jego podstawach prawnych, celach, zadaniach, organizacji różnych instytucji edukacyjno-wychowawczych, resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, terapeutycznych i integracyjnych.	PS_W09	SN_W07	P7S_WK
2.	Student posiada pogłębioną wiedzę merytoryczną, niezbędną do prowadzenia zajęć: zna metodykę wykonywania zadań rewalidacyjnych, resocjalizacyjnych, terapeutycznych i włączających, w tym z zakresu organizacji i metodyki kształcenia ucznia w systemie integracyjnym i włączającym, w szczególności modeli współpracy pedagogów specjalnych z nauczycielami, specjalistami i rodzicami – rozumie normy oraz procedury stosowane w pedagogice specjalnej (w tym modele indywidualizacji lekcji, efektywnych strategii nauczania i uniwersalnego projektowania zajęć).	PS_W10	SN_W10	P7S_WG
Efekty kształcenia w zakresie UMIEJĘTNOŚCI				

Opis przedmiotowego efektu kształcenia		W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student potrafi wykorzystywać wiedzę psychologiczną i rozszerzoną wiedzę pedagogiczną do analizowania zachowań i procesów w obszarze edukacji, rehabilitacji, terapii i resocjalizacji oraz wykorzystywać zdobytą wiedzę do organizacji działań integrujących, włączających i wspierające rozwój podopiecznych, w tym wdrażać efektywne programy zwiększające umiejętności poznawcze i kompetencje społeczne uczniów oraz poprawiające integrację rówieśniczą.	PS_U04	SN_U08, SN_U09, SN_U10, SN_U11	P7S_UW
2.	Student posiada rozwinięte umiejętności metodyczne, konieczne do projektowania i realizacji zadań resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, integrujących, włączających i profilaktycznych zgodnie z wymogami metodyki pedagogiki specjalnej odpowiednio do potrzeb i możliwości jednostki, jest przygotowany do prowadzenia zajęć w grupie zróżnicowanej, wykorzystania zasad i metod indywidualnego projektowania zajęć, ponadto krytycznie ocenia przydatność typowych metod i procedur edukacyjno-wychowawczych i terapeutycznych.	PS_U06	SN_U03, SN_U05, SN_U07, SN_U11	P7S_UO
Efekty kształcenia w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH				
Opis przedmiotowego efektu kształcenia		W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student ma świadomość znaczenia profesjonalizmu, zachowania się w sposób etyczny, jest świadom etycznego wymiaru badań naukowych, postępuje zgodnie z zasadami etyki zawodowej w odniesieniu do własnej i cudzej pracy.	PS_K07	SN_K04, SN_K05	P7S_KR
Treści kształcenia				
<ul style="list-style-type: none"> - Pojęcie kryzysu. Cechy kryzysu. - Podstawowe teorie kryzysu oraz interwencji kryzysowej. - Rodzaje kryzysów psychologicznych: kryzys suicydalny, związany z żałobą, związany z klęską żywiołową, kryzys związany z doznaniem przemoc, związany ze zgwałceniem. - Stres posttraumatyczny (PTSD). - Cele i cechy interwencji kryzysowej. - Metody, techniki, formy pracy z osobami znajdującymi się w kryzysie. - Ośrodki interwencji kryzysowej. - Zajęcia warsztatowe z zakresu zdiagnozowania kryzysu i podjęcia kroków interwencyjnych. 				

- Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu.		
Sposoby weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych		
Aktywność podczas zajęć, egzamin, ocena pracy grupy, samoocena studenta, arkusz działań interwencyjnych – ocena.		
Stosowane metody dydaktyczne i pomoce naukowe		
Wykład problemowy, praca z tekstem, praca w małej grupie, autoprezentacja, dyskusja panelowa, burza mózgów, warsztat diagnostyczno-interwencyjny, obserwacja działań studenta.		
Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)		Obciążenie studenta (h)
Formy nakładu pracy studenta		ST NST
1) Udział w zajęciach teoretycznych (wykłady)		8
2) Udział w zajęciach praktycznych (ćwiczenia praktyczne, warsztaty, pracownia, laboratorium, zajęcia terenowe, projekt, seminarium)		16
3) Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego (suma 1+2)		24
4) Praca własna (np. samodzielne czytanie literatury, przygotowanie do zajęć, powtarzanie materiału, prace domowe i projektowe)		101
Sumaryczne obciążenie pracą studenta (h):		125
Suma punktów ECTS (zgodnie z planem studiów):		5

Literatura obowiązkowa	
<ul style="list-style-type: none"> - Kubacka-Jasiecka D., Interwencja kryzysowa, Warszawa 2010. - Badura-Madej W. (red.), Wybrane zagadnienia interwencji kryzysowej. Poradnik dla pracowników socjalnych, Katowice 1999. - Greenstone J. L., Leviton Sh. C., Interwencja kryzysowa, Gdańsk 2004. - James R. K., Gilliland B. E., Strategie interwencji kryzysowej. Pomoc psychologiczna poprzedzająca terapię, Warszawa 2006 . 	
Literatura uzupełniająca	
<ul style="list-style-type: none"> - Lipczyński A., I Psychologiczna interwencja w sytuacjach kryzysowych, Warszawa 2007. - Matyjas B., Pomoc i wsparcie rodziny w sytuacji kryzysu, [w:] B. Matyjas, J. Biała (red.), Rodzina jako środowisko pracy socjalnej: teoria i praktyka, Kielce 2007. 	

SYLABUS PRZEDMIOTU PROGRAMOWEGO

Instytucja	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Jednostka prowadząca	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Kierunek studiów	PEDAGOGIKA SPECJALNA
Nazwa przedmiotu	KRYMINIOLOGIA Z ELEMENTAMI WIKTYMOLOGII
Kod przedmiotu	R.1.5.
Moduł	
Nazwa specjalności (jeśli dotyczy)	Resocjalizacja z socjoterapią
Poziom kształcenia	Jednolite studia magisterskie
Profil kształcenia	Praktyczny
Forma studiów	Studia niestacjonarne

Język wykładowy	Polski
Typ przedmiotu	Obligatoryjny
Wskazany semestr kształcenia	5
Całkowita liczba punktów ECTS	5
Forma prowadzenia zajęć	15w / 15 ćw.
Forma zaliczenia	Egzamin, ZO
Kierownik przedmiotu	Dr Marek Enerlich/dr Domański Łukasz
Prowadzący zajęcia	Dr Marek Enerlich/dr Domański Łukasz

Wymagania wstępne / przedmioty wprowadzające
Podstawowa wiedza z zakresu pedagogiki, psychologii i socjologii. Umiejętności analizowania tekstu i innych dokumentów. Umiejętność posługiwania się literaturą, aktami prawnymi i internetem.
Cele kształcenia w zakresie przedmiotu
C-1 Zapoznanie studentów z miejscem kryminologii wśród innych dyscyplin, obszarów jej zainteresowań oraz poglądów na temat przyczyn przestępczości.
C-2 Zapoznanie studentów ze specyfiką wybranych kategorii zachowań przestępczych i ich uwarunkowań psychospołecznych.
C-3 Nabycie przez studentów umiejętności rozpoznawania cech określonych przestępstw i ich uwarunkowań.
C-4 Kształtowanie wrażliwości na potrzeby innych ludzi.

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU

Efekty kształcenia w zakresie WIEDZY				
Lp.	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student posiada uporządkowaną wiedzę o subdyscyplinach pedagogiki specjalnej, w szczególności z zakresu oligofrenopedagogiki i pedagogiki resocjalizacyjnej, w szczególności terminologię, teorię i metodykę.	PS_W04		P7S_WG
2.	Student posiada pogłębioną wiedzę o uczestnikach oddziaływań edukacyjno-wychowawczych, resocjalizacyjnych, rewalidacyjnych i włączających – osobach niedostosowanych społecznie, z niepełnosprawnością intelektualną, ze spektrum autyzmu.	PS_W07	SN_W06, SN_W08, SN_W09	P7S_WG
Efekty kształcenia w zakresie UMIEJĘTNOŚCI				

Opis przedmiotowego efektu kształcenia		W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student wykorzystuje wiedzę teoretyczną z zakresu psychologii, socjologii, biomedycyny, pedagogiki specjalnej i jej subdyscyplin oraz aktualne koncepcje psychologiczne i pedagogiczne w celu analizowania zjawisk i problemów edukacyjnych, resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, wychowawczych, terapeutycznych oraz do projektowania, realizowania i ewaluacji procesu edukacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	PS_U01	SN_U01, SN_U02, SN_U03	P7S_UW
2.	Student posiada pogłębione umiejętności diagnostyczne, mające na celu rozpoznanie problemów i potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a w szczególności nieprzystosowanych społecznie, z niepełnosprawnością intelektualną czy spektrum autyzmu, oceniania złożonych sytuacji terapeutycznych, resocjalizacyjnych oraz rehabilitacyjnych, a także umiejętność opracowywania odpowiednich działań w oparciu o postawioną diagnozę z uwzględnieniem specjalnych potrzeb wychowanków	PS_U03		P7S_UW
3.	Student potrafi pracować w zespole, przyjmuje i wyznacza różne zadania zawodowe, w tym związane z projektowaniem i realizacją badań, potrafi kierować zespołem oraz posiada umiejętności krytycznej analizy własnych działań zawodowych.	PS_U07	SN_U13, SN_U14	P7S_UO
Efekty kształcenia w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH				
Opis przedmiotowego efektu kształcenia		W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student wykazuje wrażliwość na problemy z obszaru pedagogiki specjalnej, rozumie problemy i potrzeby osób ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi, w szczególności z niepełnosprawnością intelektualną, z ASD i niedostosowanych społecznie, ponadto jest gotów do komunikowania się i współpracy z otoczeniem.	PS_K02	SN_K04, SN_K05	P7S_KR
Treści kształcenia				
<ul style="list-style-type: none"> - Obszar zainteresowań kryminologii - przedmiot, zadania, cele, związek z innymi dyscyplinami - Etiologia kryminalna – przegląd teorii kryminologicznych 				

- Determinanty zjawisk przestępczych – syndrom przestępczości
- Profilowanie kryminalne - aspekt teoretyczny
- Przepęstwa przeciwko życiu i zdrowiu – rozmiary, charakterystyka sprawców i ofiar
- Charakterystyka przestępców naruszających wolność seksualną człowieka
- Charakterystyka i uwarunkowania piromanii
- Wybrane aspekty przestępczości zorganizowanej w Polsce
- Przestępczość nieletnich – pojęcie, przyczyny, rozmiary, cechy charakterystyczne
- Charakterystyka przestępczości kobiet w Polsce
- Metody i środki zapobiegania przestępczości – profilaktyka przed- i poprzestępcza – prewencja kryminalna
- Profilowanie kryminalne - aspekty – praktyczno-metodyczne
- Wiktymologia – cele, zadania, rodzaje, miejsce wiktymologii w strukturze nauk.
- Wybrane teorie wiktymologiczne.
- Czynniki wiktyimizacyjne.
- „Profil ofiary”, typologie ofiar.
- Stosunek między ofiarą a sprawcą. Rola ofiary w przestępstwie. Skutki wiktyimizacji kryminalnej

**Sposoby weryfikacji efektów kształcenia
w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych**

Egzamin pisemny (arkusz pytań egzaminacyjnych - pełna odpowiedź na 2 pytania - 3,0; pełna ocena na 2 pytania i niepełna na trzecie - ocena 3,5; pełna odpowiedź na 3 pytania - ocena 4,0; pełna odpowiedź na trzy pytania i niepełna na czwarte - ocena 4,5; pełna odpowiedź na 4 pytania - ocena 5,0), kolokwium (arkusz pytań z kolokwium - poniżej 60% - ocena niedostateczna; 61-70% - 3,0; 71-80% - 3,5; 81-90% - 4,0; 91-96% - 4,5; 100-97% - 5,0), prace wykonane w trakcie zajęć, sporządzenie charakterystyki przypadku, sporządzona przez studentów samoocena.

Stosowane metody dydaktyczne i pomoce naukowe

Wykład problemowy, praca własna, dyskusja, praca z tekstem, praca w grupie, praca własna, samoocena

Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)	Obciążenie studenta (h)	
Formy nakładu pracy studenta	ST	NST
1) <i>Udział w zajęciach teoretycznych (wykłady)</i>		15
2) <i>Udział w zajęciach praktycznych (ćwiczenia praktyczne, warsztaty, pracownia, laboratorium, zajęcia terenowe, projekt, seminarium)</i>		15
3) <i>Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego (suma 1+2)</i>		30
4) <i>Praca własna (np. samodzielne czytanie literatury, przygotowanie do zajęć, powtarzanie materiału, prace domowe i projektowe)</i>		95
Sumaryczne obciążenie pracą studenta (h):		125
Suma punktów ECTS (zgodnie z planem studiów):		5

Literatura obowiązkowa

- Bieńkowska E., Wiktymologia: zarys wykładu, Warszawa 2000.
- Błachut J., Gaberle A., Krajewski K., Kryminologia, Gdańsk 2001.
- Bułat K. i in., Kryminologia, Warszawa 2007, 2010.
- Cabalski M., Przemoc stosowana przez kobiety, Kraków 2014.
- Gierowski J.K. i Jaśkiewicz-Obydzińska T. (red.), Zabójcy i ich ofiary, Kraków 2002.
- Górniok O., Przestępczość gospodarcza i jej zwalczanie, Warszawa 1994.
- Hołyst B., Kryminologia, Warszawa 2007.
- Hołyst B., Wiktymologia, Warszawa 2011.

- Kuć M., Wiktymologia, Warszawa 2010.
- Lach B., Profilowanie Kryminalne, Wyd. Lex, Warszawa 2014.
- Malec J., Przepępczość – to ciekawe zjawisko, Warszawa 2006.
- Pastwa-Wojciechowska B. (red.), Człowiek w obliczu prawa. Kraków 2008.
- Pospiszył K., Przepępstwa seksualne, Warszawa 2005.
- Siemaszko A., Granice tolerancji, Warszawa 1993.
- Stanik J. M. i Woszczyk L., Przepępczość nieletnich, Katowice 2005.
Literatura uzupełniająca
- Badźmirowska-Masłowska K., Młodociani sprawcy zabójstw w Polsce, Zakamycze 2000.
- Bourdieu P., Męska dominacja, Oficyna Naukowa, Warszawa 2004.
- Majchrzyk Z., Nieletni, młodociani, dorośli zabójcy i mordercy, Warszawa 2004.
- Kuć M., Leksykon kryminologii – 100 podstawowych pojęć, Warszawa 2015.

SYLABUS PRZEDMIOTU PROGRAMOWEGO

Instytucja	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Jednostka prowadząca	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Kierunek studiów	PEDAGOGIKA SPECJALNA
Nazwa przedmiotu	MEDIACJE I NEGOCJACJE
Kod przedmiotu	R.1.20.
Moduł	
Nazwa specjalności (jeśli dotyczy)	Resocjalizacja z socjoterapią
Poziom kształcenia	Jednolite studia magisterskie
Profil kształcenia	Praktyczny
Forma studiów	Studia niestacjonarne
Język wykładowy	Polski
Typ przedmiotu	Obligatoryjny
Wskazany semestr kształcenia	8
Całkowita liczba punktów ECTS	4
Forma prowadzenia zajęć	15 ćw.
Forma zaliczenia	ZO
Kierownik przedmiotu	Dr Magdalena Grochulska/dr Łukasz Kaczmarek/dr Tadeusz Kluz
Prowadzący zajęcia	Dr Magdalena Grochulska/dr Łukasz Kaczmarek/dr Tadeusz Kluz

Wymagania wstępne / przedmioty wprowadzające
Wiedza z zakresu psychologii, pedagogiki resocjalizacyjnej, socjologii. Umiejętności interpersonalne i komunikacyjne, umiejętność aktywnego słuchania. Umiejętność poszukiwania potrzebnych informacji.
Cele kształcenia w zakresie przedmiotu
C-1 Wyposażenie studentów w wiedzę o procesie mediacji i możliwościach jej zastosowania w rozwiązywaniu problemów ludzkich.
C-2 Rozwijanie u studentów umiejętności prowadzenia rozmów mediacyjnych i szybkiego reagowania na zmieniającą się sytuację.
C-3 Kształtowanie wrażliwości, dyskretności i zrozumienia sytuacji innej osoby.

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU
--

Efekty kształcenia w zakresie WIEDZY				
Lp.	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student posiada pogłębioną wiedzę o uczestnikach oddziaływań edukacyjno-wychowawczych, resocjalizacyjnych, rewalidacyjnych i włączających – osobach niedostosowanych społecznie, z niepełnosprawnością intelektualną, ze spektrum autyzmu.	PS_W07	SN_W06, SN_W08, SN_W09	P7S_WG
Efekty kształcenia w zakresie UMIEJĘTNOŚCI				
	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student posiada pogłębione umiejętności diagnostyczne, mające na celu rozpoznanie problemów i potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a w szczególności nieprzystosowanych społecznie, z niepełnosprawnością intelektualną czy spektrum autyzmu, oceniania złożonych sytuacji terapeutycznych, resocjalizacyjnych oraz rehabilitacyjnych, a także umiejętność opracowywania odpowiednich działań w oparciu o postawioną diagnozę z uwzględnieniem specjalnych potrzeb wychowanków	PS_U03		P7S_UW
2.	Student potrafi pracować w zespole, przyjmuje i wyznacza różne zadania zawodowe, w tym związane z projektowaniem i realizacją badań, potrafi kierować zespołem oraz posiada umiejętności krytycznej analizy własnych działań zawodowych.	PS_U07	SN_U13, SN_U14	P7S_UO
Efekty kształcenia w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH				
	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student jest gotów do aktywnego uczestnictwa w grupach, organizacjach i instytucjach realizujących działania pedagogiczne, resocjalizacyjne,	PS_K06	SN_K07	P7S_KO

rewalidacyjne, włączające i integrujące, jest zdolny do porozumiewania się z osobami będącymi i niebędącymi specjalistami w danej dziedzinie, prezentowania właściwe postawy wobec alternatywnych sposobów komunikacji osób z niepełnosprawnością oraz ich użytkowników, ponadto student szanuje kulturę języka.		
--	--	--

Treści kształcenia

- Pojęcie negocjacji, mediacji i konfliktu. Rys historyczny rozwoju mediacji w Polsce. Podstawa prawna.
- Teoria konfliktu, rodzaje konfliktów, fazy konfliktu, dynamika konfliktu, przyczyny (źródła) konfliktów (osobowe, organizacyjne, społeczne).
- Modele zarządzania konfliktem. Metoda 4 kroków D. Dany w rozwiązywaniu konfliktów.
- Ćwiczenia warsztatowe z zakresu rozwiązywania konfliktu.
- Negocjacje: modele, style negocjacji, techniki negocjacyjne (konstruktywne i destruktywne), przebieg negocjacji (czas, miejsce, fazy).
- Ćwiczenia warsztatowe z zakresu technik prowadzenia negocjacji.
- Mediacja: rodzaje, cele, zasady, etapy, przygotowanie do mediacji w 5 krokach.
- Etyka w postępowaniu mediacyjnym.
- Mediacje w sprawach rodzinnych
- Mediacje w sprawach karnych i nieletnich
- Mediacje w konfliktach społecznych
- Ćwiczenia warsztatowe z zakresu technik prowadzenia mediacji.
- Inne metody rozwiązywania konfliktów.
- Negocjacje i mediacje – analizy przypadków.

Sposoby weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych

Aktywność podczas zajęć, obserwacja i ocena studentów podczas ćwiczeń warsztatowych, ocena pracy grupy – analiza przypadku.

Stosowane metody dydaktyczne i pomoce naukowe

Praca w grupie zadaniowej, praca z tekstem, praca w małej grupie, autoprezentacja, dyskusja panelowa, gra symulacyjna, metoda problemowa, odgrywanie scenek.

Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)	Obciążenie studenta (h)	
Formy nakładu pracy studenta	ST	NST
<i>1) Udział w zajęciach teoretycznych (wykłady)</i>		
<i>2) Udział w zajęciach praktycznych (ćwiczenia praktyczne, warsztaty, pracownia, laboratorium, zajęcia terenowe, projekt, seminarium)</i>		15
<i>3) Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego (suma 1+2)</i>		25
<i>4) Praca własna (np. samodzielne czytanie literatury, przygotowanie do zajęć, powtarzanie materiału, prace domowe i projektowe)</i>		85
Sumaryczne obciążenie pracą studenta (h):		100
Suma punktów ECTS (zgodnie z planem studiów):		4

Literatura obowiązkowa

- Bobrowicz M., Mediacja. Jestem za, Warszawa 2008.
- Byra S., Konflikt interpersonalny – istota i funkcje, [w:] A. Lewicka (red.), Profesjonalny mediator. Zostań nim. Poradnik metodyczny, Lublin 2008.
- Gmurzyńska E., Morek R. (red.), Mediacje. Teoria i praktyka, Warszawa 2014.

- Moore C.W., Mediacje. Praktyczne strategie rozwiązywania konfliktów, Warszawa 2009.
Literatura uzupełniająca
- Chełpa S., Witkowski T., Psychologia konfliktów. Praktyka radzenia sobie ze sporami, Gdańsk 2004.
- Rosenberg M. B., Rozwiązywanie konfliktów poprzez porozumienie bez przemocy, Warszawa 2008.
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 czerwca 2003 r. w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach karnych, Dz. U. 2003, nr 108, poz. 1020.
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 maja 2001 r. w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach nieletnich, Dz. U. 2001, nr 56, poz. 591.

SYLABUS PRZEDMIOTU PROGRAMOWEGO

Instytucja	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Jednostka prowadząca	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Kierunek studiów	PEDAGOGIKA SPECJALNA
Nazwa przedmiotu	METODYKA PRACY KURATORA SĄDOWEGO
Kod przedmiotu	R.1.19.
Moduł	
Nazwa specjalności (jeśli dotyczy)	
Poziom kształcenia	Jednolite studia magisterskie
Profil kształcenia	Praktyczny
Forma studiów	Studia niestacjonarne
Język wykładowy	Polski
Typ przedmiotu	Obligatoryjny
Wskazany semestr kształcenia	6
Całkowita liczba punktów ECTS	3
Forma prowadzenia zajęć	15 ćw.
Forma zaliczenia	ZO
Kierownik przedmiotu	Dr Wiesław Nynca/dr Elena Karpuszenko
Prowadzący zajęcia	Dr Wiesław Nynca/dr Elena Karpuszenko

Wymagania wstępne / przedmioty wprowadzające
Wiedza z zakresu pedagogiki resocjalizacyjnej, opiekuńczej i patologii społecznych. Znajomość takich pojęcia jak: nieletni, małoletni, metody i formy pracy resocjalizacyjnej. Umiejętność korzystania z literatury i przepisów prawa. Umiejętność wypowiadania się logicznie i spójnie, wyrażając własne opinie. Gotowość do wymiany poglądów w grupie
Cele kształcenia w zakresie przedmiotu
C-1 Przedstawienie wybranych zagadnień dotyczących instytucji stanowienia prawa i organizacji wymiaru sprawiedliwości w Polsce.
C-2 Zapoznanie studentów z systemem probacji w Polsce.
C-3 Zapoznanie studentów z obszarami działalności kuratorów sądowych i motywowanie ich aktywności w podejmowaniu działań profilaktycznych, opiekuńczo-wychowawczych, resocjalizacyjnych w środowisku otwartym.
C-4 Wyposażenie studentów w wiedzę teoretyczną i praktyczne przygotowanie w zakresie metodyki pracy z nieletnimi, osobami dorosłymi i pracy w środowisku lokalnym.

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU

Efekty kształcenia w zakresie WIEDZY				
Lp.	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student posiada uporządkowaną i pogłębioną wiedzę o strukturze i funkcjach systemu kształcenia specjalnego – o jego podstawach prawnych, celach, zadaniach, organizacji różnych instytucji edukacyjno-wychowawczych, resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, terapeutycznych i integracyjnych.	PS_W09	SN_W07	P7S_WK
2.	Student posiada pogłębioną wiedzę merytoryczną, niezbędną do prowadzenia zajęć: zna metodykę wykonywania zadań rewalidacyjnych, resocjalizacyjnych, terapeutycznych i włączających, w tym z zakresu organizacji i metodyki kształcenia ucznia w systemie integracyjnym i włączającym, w szczególności modeli współpracy pedagogów specjalnych z nauczycielami, specjalistami i rodzicami – rozumie normy oraz procedury stosowane w pedagogice specjalnej (w tym modele indywidualizacji lekcji, efektywnych strategii nauczania i uniwersalnego projektowania zajęć).	PS_W10	SN_W10	P7S_WG
Efekty kształcenia w zakresie UMIEJĘTNOŚCI				
	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student potrafi wykorzystywać wiedzę psychologiczną i rozszerzoną wiedzę pedagogiczną do analizowania zachowań i procesów w obszarze edukacji, rehabilitacji, terapii i resocjalizacji oraz wykorzystywać zdobytą wiedzę do organizacji działań integrujących, włączających i wspierające rozwój podopiecznych, w tym wdrażać efektywne programy zwiększające umiejętności poznawcze i kompetencje społeczne uczniów oraz poprawiające integrację rówieśniczą.	PS_U04	SN_U08, SN_U09, SN_U10, SN_U11	P7S_UW
2.	Student posiada rozwinięte umiejętności metodyczne, konieczne do projektowania i realizacji zadań resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, integrujących, włączających i profilaktycznych zgodnie z wymogami metodyki pedagogiki specjalnej odpowiednio do potrzeb i możliwości jednostki, jest przygotowany do prowadzenia zajęć w grupie zróżnicowanej, wykorzystania zasad i metod indywidualnego	PS_U06	SN_U03, SN_U05, SN_U07, SN_U11	P7S_UO

	projektowania zajęć, ponadto krytycznie ocenia przydatność typowych metod i procedur edukacyjno-wychowawczych i terapeutycznych.			
Efekty kształcenia w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH				
	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student ma świadomość znaczenia profesjonalizmu, zachowania się w sposób etyczny, jest świadom etycznego wymiaru badań naukowych, postępuje zgodnie z zasadami etyki zawodowej w odniesieniu do własnej i cudzej pracy.	PS_K07	SN_K04, SN_K05	P7S_KR
Treści kształcenia				
<ul style="list-style-type: none"> - Organizacja wymiaru sprawiedliwości w Polsce. Funkcjonowanie sądów rodzinnych: sytuacja prawna dziecka, władza rodzicielska, definicja małoletniości. Wybrane problemy postępowania w sprawach nieletnich: postępowanie – wyjaśniające, rozpoznawcze, poprawcze, odwoławcze, wykonawcze. - Prawne podstawy funkcjonowania kurateli sądowej. - Funkcjonowanie sądów karnych: podstawowe wiadomości z prawa karnego: zasady odpowiedzialności karnej, kary i środki karne, powrót do przestępstwa, warunkowe zawieszenie wykonywania kary, warunkowe przedterminowe zwolnienie, wykonywanie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego. - Metody i techniki w pracy kuratora sądowego. - Kurator dla dorosłych: wykonywanie środków probacyjnych; pomoc w readaptacji; wywiady środowiskowe; inne działania. - Kurator rodzinny: czynności kuratora w postępowaniu przed sądem, charakterystyka nadzoru kuratora nad sposobem wykonywania władzy rodzicielskiej, wywiady. - Rola kuratora w pracy z osobą zobowiązaną do leczenia odwykowego. - Współpraca kuratora zawodowego ze społecznym kuratorem sądowym. - Analiza dokumentacji sporządzanej przez kuratora; kontrakt. - Kodeks etyki kuratora sądowego. 				
Sposoby weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych				
Kolokwium pisemne, opracowanie indywidualnego przypadku i jego prezentacja, samoocena studenta.				
Stosowane metody dydaktyczne i pomoce naukowe				
Metoda przypadków/sytuacyjna, metoda problemowa, praca z tekstem, dyskusja.				
Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)				Obciążenie studenta (h)
Formy nakładu pracy studenta				ST NST
1) <i>Udział w zajęciach teoretycznych (wykłady)</i>				
2) <i>Udział w zajęciach praktycznych (ćwiczenia praktyczne, warsztaty, pracownia, laboratorium, zajęcia terenowe, projekt, seminarium)</i>				15
3) <i>Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego (suma 1+2)</i>				15

4) Praca własna (np. samodzielne czytanie literatury, przygotowanie do zajęć, powtarzanie materiału, prace domowe i projektowe)		60
Sumaryczne obciążenie pracą studenta (h):		75
Suma punktów ECTS (zgodnie z planem studiów):		3

Literatura obowiązkowa	
<ul style="list-style-type: none"> - Bałandynowicz A., Probacja. Wychowanie do wolności, Warszawa 1996. - Chmielewska A. D., Ochrona i wsparcie rodziny w pracy z osobami objętymi dozorem kuratora sądowego, Toruń 2014. - Gogacz K., Aspekty wychowawcze w pracy społecznych kuratorów dla dorosłych, „Opieka, Wychowanie, Terapia” 2003, nr 2. - Jedynak T. (red.), Metodyka pracy kuratora sądowego, Warszawa 2008. - Mazur D., Działalność kuratora alternatywą mediacji, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2005, nr 1. - Mudrecka I., Rodzinny kurator sądowy w percepcji nadzorowanych, Opole 1997. - Ostriańska Z., Greczuszkin A., Praca z indywidualnym przypadkiem w nadzorze kuratora sądowego, Lublin 2010. - Paszkiewicz A., Efektywność i uwarunkowania wykonywanego nadzoru kuratora przy orzekanych wobec nieletnich środków poprawczych, Białystok 1992. - Stańdo-Kawecka B., Prawne podstawy resocjalizacji, Kraków 2000. - Stępiak P., Funkcjonowanie kurateli sądowej. Teoria a rzeczywistość, Poznań 1992. - Śpiewak J., Kurator sądowy w postępowaniu karnym wykonawczym, Warszawa 1999. - Ustawa o kuratorach sądowych z dnia 27 lipca 2001, Dz. U. 2001.98.1071. 	
Literatura uzupełniająca	
<ul style="list-style-type: none"> - Nowak B. M., Jaki powinien być kurator sądowy? (w opinii rodziców młodzieży), „Nowa Szkoła” 2010, nr 10. - Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 11 czerwca 2003r. w sprawie regulaminu czynności w zakresie przeprowadzania wywiadu środowiskowego oraz wzoru kwestionariusza tego wywiadu, Dz. U. 2003.108.1018. - Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 12 czerwca 2003r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania uprawnień i obowiązków kuratorów sądowych, Dz. U. 2003.112.1064. - Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 9 czerwca 2003r. w sprawie standardów obciążenia pracą kuratora zawodowego, Dz. U. 2003.116.1100. - Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982r., Dz. U. 2002.11.109. 	

SYLABUS PRZEDMIOTU PROGRAMOWEGO

Instytucja	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Jednostka prowadząca	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Kierunek studiów	PEDAGOGIKA SPECJALNA
Nazwa przedmiotu	METODYKA PRACY RESOCJALIZACYJNEJ W ŚRODOWISKU OTWARTYM
Kod przedmiotu	R.1.13.
Moduł	
Nazwa specjalności (jeśli dotyczy)	Resocjalizacja z socjoterapią
Poziom kształcenia	Jednolite studia magisterskie
Profil kształcenia	Praktyczny

Forma studiów	Studia niestacjonarne
Język wykładowy	Polski
Typ przedmiotu	Obligatoryjny
Wskazany semestr kształcenia	6
Całkowita liczba punktów ECTS	3
Forma prowadzenia zajęć	15 ćw.
Forma zaliczenia	ZO
Kierownik przedmiotu	Dr Maria Szafrąńska/dr Wiesław Nynca
Prowadzący zajęcia	Dr Maria Szafrąńska/dr Wiesław Nynca

Wymagania wstępne / przedmioty wprowadzające
Wiedza z zakresu pedagogiki, socjologii, psychologii i pedagogiki resocjalizacyjnej. Umiejętność i gotowość do nawiązywania kontaktu z różnymi grupami społecznymi. Gotowość do zaangażowania się w podejmowane działania i pomoc innym.
Cele kształcenia w zakresie przedmiotu
C-1 Wyposażenie studentów w wiedzę o celach, zadaniach, zakresie oddziaływań i prawidłowościach procesu wychowania resocjalizacyjnego w środowisku otwartym.
C-2 Kształtowanie umiejętności rozpoznawania niedostosowania społecznego, projektowania i realizacji działań profilaktycznych i resocjalizacyjnych, doboru i stosowania odpowiednich dla środowiska otwartego metod i for oddziaływań.
C-3 Kształtowanie otwartego i empatycznego stosunku do innych, a także postawy kreatywności.

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU

Efekty kształcenia w zakresie WIEDZY				
Lp.	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student posiada uporządkowaną i pogłębioną wiedzę o strukturze i funkcjach systemu kształcenia specjalnego – o jego podstawach prawnych, celach, zadaniach, organizacji różnych instytucji edukacyjno-wychowawczych, resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, terapeutycznych i integracyjnych.	PS_W09	SN_W07	P7S_WK
2.	Student posiada pogłębioną wiedzę merytoryczną, niezbędną do prowadzenia zajęć: zna metodykę wykonywania zadań rewalidacyjnych, resocjalizacyjnych, terapeutycznych i włączających, w tym z zakresu organizacji i metodyki kształcenia ucznia w systemie integracyjnym i włączającym, w szczególności modeli współpracy pedagogów specjalnych z nauczycielami, specjalistami i rodzicami – rozumie normy oraz procedury stosowane w pedagogice specjalnej (w tym modele indywidualizacji lekcji, efektywnych strategii nauczania i uniwersalnego projektowania zajęć).	PS_W10	SN_W10	P7S_WG

Efekty kształcenia w zakresie UMIEJĘTNOŚCI				
Opis przedmiotowego efektu kształcenia		W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student potrafi wykorzystywać wiedzę psychologiczną i rozszerzoną wiedzę pedagogiczną do analizowania zachowań i procesów w obszarze edukacji, rehabilitacji, terapii i resocjalizacji oraz wykorzystywać zdobytą wiedzę do organizacji działań integrujących, włączających i wspierające rozwój podopiecznych, w tym wdrażać efektywne programy zwiększające umiejętności poznawcze i kompetencje społeczne uczniów oraz poprawiające integrację rówieśniczą.	PS_U04	SN_U08, SN_U09, SN_U10, SN_U11	P7S_UW
2.	Student posiada rozwinięte umiejętności metodyczne, konieczne do projektowania i realizacji zadań resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, integrujących, włączających i profilaktycznych zgodnie z wymogami metodyki pedagogiki specjalnej odpowiednio do potrzeb i możliwości jednostki, jest przygotowany do prowadzenia zajęć w grupie zróżnicowanej, wykorzystania zasad i metod indywidualnego projektowania zajęć, ponadto krytycznie ocenia przydatność typowych metod i procedur edukacyjno-wychowawczych i terapeutycznych.	PS_U06	SN_U03, SN_U05, SN_U07, SN_U11	P7S_UO
Efekty kształcenia w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH				
Opis przedmiotowego efektu kształcenia		W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student ma przekonanie o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań terapeutycznych, resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, włączających i integrujących w środowisku otwartym.	PS_K04	SN_K02, SN_K03	P7S_KO
2.	Student ma świadomość znaczenia profesjonalizmu, zachowania się w sposób etyczny, jest świadom etycznego wymiaru badań naukowych, postępuje zgodnie z zasadami etyki zawodowej w odniesieniu do własnej i cudzej pracy.	PS_K07	SN_K04, SN_K05	P7S_KR
Treści kształcenia				
<ul style="list-style-type: none"> - Specyfika oddziaływań w środowisku otwartym. - Uwarunkowania jakości i efektywności oddziaływań instytucjonalnych i pozainstytucjonalnych. - Organizacja procesu resocjalizacji w środowisku otwartym. 				

<ul style="list-style-type: none"> - Źródła niedostosowania społecznego. - Diagnoza jako podstawa dla konstruowania projektów i programów oddziaływań profilaktycznych i resocjalizacyjnych, fazy i etapy przygotowania projektu oddziaływań, prognozy i ewaluacja. - Procedury i strategie resocjalizacyjne stosowane w środowisku otwartym. - Metody, formy i techniki pracy stosowane w środowisku otwartym. - Kuratela w Polsce, metody pracy probacyjnej. - Koncepcja „harm reduction” (polityka redukcji szkód). - Streetworking jako forma pracy resocjalizacyjnej. Streetworking jako metoda pracy z osobami uzależnionymi, dziećmi ulicy, osobami prostytuującymi się. - Pedagogika przygody, survival. - Rola współpracy z rodziną i organizacjami pozarządowymi w procesie resocjalizacji i readaptacji społecznej. 		
Sposoby weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych		
Wykonywanie w grupie zadań problemowych, przygotowanie scenariusza zajęć dla wskazanej grupy niedostosowanych społecznie i przeprowadzenie fragmentu podczas zajęć, czynna aktywność na zajęciach.		
Stosowane metody dydaktyczne i pomoce naukowe		
Metoda warsztatowa, praca w grupie, inscenizacja, objaśnienie lub wyjaśnienie, praca z tekstem, metoda problemowa.		
Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)		Obciążenie studenta (h)
Formy nakładu pracy studenta		ST NST
1) <i>Udział w zajęciach teoretycznych (wykłady)</i>		
2) <i>Udział w zajęciach praktycznych (ćwiczenia praktyczne, warsztaty, pracownia, laboratorium, zajęcia terenowe, projekt, seminarium)</i>		15
3) <i>Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego (suma 1+2)</i>		15
4) <i>Praca własna (np. samodzielne czytanie literatury, przygotowanie do zajęć, powtarzanie materiału, prace domowe i projektowe)</i>		60
Sumaryczne obciążenie pracą studenta (h):		75
Suma punktów ECTS (zgodnie z planem studiów):		3

Literatura obowiązkowa	
<ul style="list-style-type: none"> - Adamczyk B., Dzieci ulicy w Polsce i na świecie: definicja, typologia, etiologia, Kraków 2015. - Bałandynowicz A., Probacja. Resocjalizacja z udziałem społeczeństwa, wydanie 2, Warszawa 2011. - Kaca P., Hip-Hop jako narzędzie resocjalizacji młodzieży, Warszawa 2014. - Konopczyński M., Pedagogika resocjalizacyjna. W stronę działań kreujących, Warszawa 2014. - Konopczyński M., Urban B. (red.), Profilaktyka i probacja w środowisku lokalnym, Kraków 2014. - Kwiatkowski K., Survival po polsku, Warszawa 2015. - Michel M., Streetworking. Aspekty teoretyczne i praktyczne, Kraków 2011. - Wójcik D. (red.), Kuratela sądowa. Sukcesy i porażki, Warszawa 2010. 	
Literatura uzupełniająca	
<ul style="list-style-type: none"> - Bielecka E (red.), Profilaktyka i readaptacja społeczna – od teorii do doświadczeń praktyków, Białystok 2007. - Pospiszyl I. (red.), Resocjalizacja w stronę środowiska otwartego, Warszawa 2007. - Węgliński A., Wizerunek pedagogiczny sądowych kuratorów rodzinnych, [w:] Z. Bartkiewicz, A. Węgliński, A. Lewicka, (red.). Powinności i kompetencje w wychowaniu osób niedostosowanych społecznie, Lublin 2010. 	

SYLABUS PRZEDMIOTU PROGRAMOWEGO

Instytucja	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Jednostka prowadząca	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Kierunek studiów	PEDAGOGIKA SPECJALNA
Nazwa przedmiotu	METODYKA PRACY Z UZALEŻNIONYMI
Kod przedmiotu	R.1.14.
Moduł	
Nazwa specjalności (jeśli dotyczy)	Resocjalizacja z socjoterapią
Poziom kształcenia	Jednolite studia magisterskie
Profil kształcenia	Praktyczny
Forma studiów	Studia niestacjonarne
Język wykładowy	Polski
Typ przedmiotu	Obligatoryjny
Wskazany semestr kształcenia	9
Całkowita liczba punktów ECTS	4
Forma prowadzenia zajęć	15 ćw.
Forma zaliczenia	ZO
Kierownik przedmiotu	Dr Elena Karpuszenko/dr Wiesław Nynca
Prowadzący zajęcia	Dr Elena Karpuszenko/dr Wiesław Nynca

Wymagania wstępne / przedmioty wprowadzające

Wiedza z zakresu pedagogiki resocjalizacyjnej, patologii społecznych, psychologii, psychopatologii, profilaktyki społecznej. Umiejętności aktywnego poszukiwania informacji, gotowość do pracy w grupie.

Cele kształcenia w zakresie przedmiotu

- C-1 Zapoznanie studentów z metodami i formami pracy reedukacyjnej, resocjalizacyjnej i terapeutycznej stosowanymi wobec osób uzależnionych i ich rodzin.
 C-2 Pokazanie specyfiki oddziaływań wobec różnych grup uzależnionych.
 C-3 Kształtowanie umiejętności projektowania i realizacji oddziaływań wobec osób uzależnionych i ich rodzin.
 C-4 Rozwijanie empatii i wrażliwości na potrzeby innych osób.

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU

Efekty kształcenia w zakresie WIEDZY

Lp.	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK

1.	Student posiada uporządkowaną wiedzę o wybranych koncepcjach rehabilitacji, resocjalizacji, edukacji, terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, rozumie uwarunkowania tych oddziaływań, w tym wynikające z nowych form edukacji (integracyjnej, włączającej), rozumie ponadto specyfikę oddziaływań rewalidacyjnych, resocjalizacyjnych, terapeutycznych i włączających wobec osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	PS_W08		P7S_WG
2.	Student posiada pogłębioną wiedzę merytoryczną, niezbędną do prowadzenia zajęć: zna metodykę wykonywania zadań rewalidacyjnych, resocjalizacyjnych, terapeutycznych i włączających, w tym z zakresu organizacji i metodyki kształcenia ucznia w systemie integracyjnym i włączającym, w szczególności modeli współpracy pedagogów specjalnych z nauczycielami, specjalistami i rodzicami – rozumie normy oraz procedury stosowane w pedagogice specjalnej (w tym modele indywidualizacji lekcji, efektywnych strategii nauczania i uniwersalnego projektowania zajęć).	PS_W10	SN_W10	P7S_WG
Efekty kształcenia w zakresie UMIEJĘTNOŚCI				
Opis przedmiotowego efektu kształcenia		W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student organizuje pracę z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w szczególności z dziećmi z autyzmem, niedostosowanymi społecznie, z niepełnosprawnością intelektualną, a także prowadzi dokumentację pracy edukacyjnej, resocjalizacyjnej, rehabilitacyjnej, włączającej i terapeutycznej i profilaktycznej.	PS_U05	SN_U04, SN_U08, SN_U09, SN_U10, SN_U11	P7S_UW
2.	Student posiada rozwinięte umiejętności metodyczne, konieczne do projektowania i realizacji zadań resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, integrujących, włączających i profilaktycznych zgodnie z wymogami metodyki pedagogiki specjalnej odpowiednio do potrzeb i możliwości jednostki, jest przygotowany do prowadzenia zajęć w grupie zróżnicowanej, wykorzystania zasad i metod indywidualnego projektowania zajęć, ponadto krytycznie ocenia przydatność typowych metod i procedur edukacyjno-wychowawczych i terapeutycznych.	PS_U06	SN_U03, SN_U05, SN_U07, SN_U11	P7S_UO
Efekty kształcenia w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH				

Opis przedmiotowego efektu kształcenia		W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student wykazuje wrażliwość na problemy z obszaru pedagogiki specjalnej, rozumie problemy i potrzeby osób ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi, w szczególności z niepełnosprawnością intelektualną, z ASD i niedostosowanych społecznie, ponadto jest gotów do komunikowania się i współpracy z otoczeniem.	PS_K02	SN_K04, SN_K05	P7S_KR
Treści kształcenia				
<ul style="list-style-type: none"> - Uzależnienia substancyjne i behawioralne – uzależnienie od alkoholu, od narkotyków, od dopalaczy, od internetu, od hazardu – specyfika. - System leczenia uzależnionych w Polsce. - Różnicowanie wzorców zażywania (zażywanie ryzykowne, szkodliwe, uzależnienie, upijanie się). - Objawy diagnostyczne uzależnienia od alkoholu. Testy przesiewowe. Strategia FRAMES. - Modele, formy i metody pracy - dialog motywujący, terapia krótko i długoterminowa w leczeniu uzależnień, rola ruchu samopomocowego. - Metody pracy z DDA. - Społeczność terapeutyczna jako forma i metoda pracy – specyfika, fazy, zasady stosowania. - Specyfika uzależnienia od hazardu. - Metody pracy z hazardzistami i ich rodzinami. Model ścieżek w leczeniu hazardzistów - Specyfika uzależnienia od internetu u dzieci i dorosłych. - Metody i formy oddziaływań wobec uzależnionych od internetu. - Rola rodziny w przezwyciężaniu uzależnień. 				
Sposoby weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych				
Zadanie otwarte, wykonywanie w grupie zadań problemowych, wykonanie analizy przebiegu uzależnienia, opracowanie planu pracy.				
Stosowane metody dydaktyczne i pomoce naukowe				
Gry dydaktyczne, burza mózgów, objaśnienie lub wyjaśnienie, metoda problemowa, zajęcia warsztatowe – ćwiczenia praktyczne stosowanych metod, praca w małej grupie.				
Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)			Obciążenie studenta (h)	
Formy nakładu pracy studenta			ST	NST
1) <i>Udział w zajęciach teoretycznych (wykłady)</i>				
2) <i>Udział w zajęciach praktycznych (ćwiczenia praktyczne, warsztaty, pracownia, laboratorium, zajęcia terenowe, projekt, seminarium)</i>				15
3) <i>Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego (suma 1+2)</i>				15
4) <i>Praca własna (np. samodzielne czytanie literatury, przygotowanie do zajęć, powtarzanie materiału, prace domowe i projektowe)</i>				85
Sumaryczne obciążenie pracą studenta (h):				100

Suma punktów ECTS (zgodnie z planem studiów):	4
---	---

Literatura obowiązkowa
<ul style="list-style-type: none"> - Miller M. Peter, Terapia uzależnień. Metody oparte na dowodach naukowych, Warszawa 2013. - Cash H., McDaniel K., Dzieci konsoli. Uzależnienie od gier, Warszawa 2014. - Czabała Cz. J., Czynniki leczące w psychoterapii, Warszawa 2008. - Erickson C., Nauka o uzależnieniach. Od neurobiologii do skutecznych metod leczenia, Warszawa 2010. - Fudała J., Jak pomagać osobom pijącym alkohol ryzykownie i szkodliwie, Warszawa 2008 - Miller W. R., Rollnick S., Wywiad motywujący. Jak przygotować ludzi do zmiany, Kraków 2010. - Miller W. R., Wzmacnianie motywacji do zmiany w terapii nadużywania substancji. Zalecenia do optymalizacji terapii, Warszawa 2009. - Ogińska-Bulik N., Uzależnienie od czynności. Mit czy rzeczywistość?, Warszawa 2012. - Ustok L., Hughes J., Pierwsze kroki do... wyjścia z uzależnienia od hazardu, Kielce 2012. - Woronowicz B., Pindiur A., Pomianowski R., Błaszczynski A., Hazard. Historia, zagrożenia i drogi wyjścia, Poznań 2013.
Literatura uzupełniająca
<ul style="list-style-type: none"> - Beck A., Wright F., Newman C., Liese B., Terapia poznawcza uzależnień, Kraków 2007 - Miller W., Munoz R., Picie kontrolowane, Warszawa 2006 - Problem hazardu. Poradnik dla profesjonalistów, Warszawa 2011.

SYLABUS PRZEDMIOTU PROGRAMOWEGO

Instytucja	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Jednostka prowadząca	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Kierunek studiów	PEDAGOGIKA SPECJALNA
Nazwa przedmiotu	METODYKA PRACY ZE SPRAWCAMI I OFIARAMI PRZESTĘPSTW
Kod przedmiotu	R.1.15.
Moduł	
Nazwa specjalności (jeśli dotyczy)	Resocjalizacja z socjoterapią
Poziom kształcenia	Jednolite studia magisterskie
Profil kształcenia	Praktyczny
Forma studiów	Studia niestacjonarne
Język wykładowy	Polski
Typ przedmiotu	Obligatoryjny
Wskazany semestr kształcenia	9
Całkowita liczba punktów ECTS	4
Forma prowadzenia zajęć	15 ćw.
Forma zaliczenia	ZO
Kierownik przedmiotu	Dr Elena Karpuszenko/dr Wiesław Nynca
Prowadzący zajęcia	Dr Elena Karpuszenko/dr Wiesław Nynca

Wymagania wstępne / przedmioty wprowadzające
--

Wiedza z zakresu pedagogiki resocjalizacyjnej, psychologii, kryminologii, wiktymologii. Podstawowe umiejętności z zakresu komunikacji i udzielania pomocy. Umiejętność posługiwania się literaturą, aktami prawnymi i internetem.

Cele kształcenia w zakresie przedmiotu

C-1 Zapoznanie studenta z uprawnieniami osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz z formami pomocy i wsparcia skierowanych do ofiar przestępstw.

C-2 Zapoznanie studentów z formami pracy (programami) ze sprawcami przestępstw.

C-3 Wyposażenie w umiejętności interweniowania w sytuacji bycia świadkiem przemocy i umiejętności rozmawiania z ofiarą i sprawcą przemocy.

C- 4 Kształtowanie umiejętności projektowania działań pomocowych i sporządzania indywidualnego planu pracy zarówno z ofiarą przemocy, jak i sprawcą.

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU

Efekty kształcenia w zakresie WIEDZY

Lp.	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student posiada uporządkowaną wiedzę o wybranych koncepcjach rehabilitacji, resocjalizacji, edukacji, terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, rozumie uwarunkowania tych oddziaływań, w tym wynikające z nowych form edukacji (integracyjnej, włączającej), rozumie ponadto specyfikę oddziaływań rewalidacyjnych, resocjalizacyjnych, terapeutycznych i włączających wobec osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	PS_W08		P7S_WG
2.	Student posiada pogłębioną wiedzę merytoryczną, niezbędną do prowadzenia zajęć: zna metodykę wykonywania zadań rewalidacyjnych, resocjalizacyjnych, terapeutycznych i włączających, w tym z zakresu organizacji i metodyki kształcenia ucznia w systemie integracyjnym i włączającym, w szczególności modeli współpracy pedagogów specjalnych z nauczycielami, specjalistami i rodzicami – rozumie normy oraz procedury stosowane w pedagogice specjalnej (w tym modele indywidualizacji lekcji, efektywnych strategii nauczania i uniwersalnego projektowania zajęć).	PS_W10	SN_W10	P7S_WG

Efekty kształcenia w zakresie UMIEJĘTNOŚCI

Opis przedmiotowego efektu kształcenia		W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student posiada pogłębione umiejętności diagnostyczne, mające na celu rozpoznanie problemów i potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a w szczególności nieprzystosowanych społecznie, z niepełnosprawnością intelektualną czy spektrum autyzmu, oceniania złożonych sytuacji terapeutycznych, resocjalizacyjnych oraz rehabilitacyjnych, a także umiejętność opracowywania odpowiednich działań w oparciu o postawioną diagnozę z uwzględnieniem specjalnych potrzeb wychowanków.	PS_U03		P7S_UW
2.	Student organizuje pracę z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w szczególności z dziećmi z autyzmem, niedostosowanymi społecznie, z niepełnosprawnością intelektualną, a także prowadzi dokumentację pracy edukacyjnej, resocjalizacyjnej, rehabilitacyjnej, włączającej i terapeutycznej i profilaktycznej.	PS_U05	SN_U04, SN_U08, SN_U09, SN_U10, SN_U11	P7S_UW
3.	Student posiada rozwinięte umiejętności metodyczne, konieczne do projektowania i realizacji zadań resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, integrujących, włączających i profilaktycznych zgodnie z wymogami metodyki pedagogiki specjalnej odpowiednio do potrzeb i możliwości jednostki, jest przygotowany do prowadzenia zajęć w grupie zróżnicowanej, wykorzystania zasad i metod indywidualnego projektowania zajęć, ponadto krytycznie ocenia przydatność typowych metod i procedur edukacyjno-wychowawczych i terapeutycznych.	PS_U06	SN_U03, SN_U05, SN_U07, SN_U11	P7S_UO
Efekty kształcenia w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH				
Opis przedmiotowego efektu kształcenia		W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student wykazuje wrażliwość na problemy z obszaru pedagogiki specjalnej, rozumie problemy i potrzeby osób ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi, w szczególności z niepełnosprawnością intelektualną, z ASD i niedostosowanymi społecznie, ponadto jest	PS_K02	SN_K04, SN_K05	P7S_KR

gotów do komunikowania się i współpracy z otoczeniem.			
Treści kształcenia			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ofiara i sprawca w polskim systemie prawnym i pomocowym. 2. Uprawnienia i obowiązki osoby pokrzywdzonej przestępstwem. Polska Karta Praw Ofiary. 3. Potrzeby ofiar przemocy, specyfika komunikacji. 4. Formy pomocy ofiarom – terapia indywidualna, grupowa, grupy wsparcia. Zasady udzielania pomocy. 5. Metody udzielania wsparcia ofiarom przemocy. 6. Elementy wsparcia ofiar – zajęcia warsztatowe. 7. Programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie: program ART. (trening zastępowania przemocy), program korekcyjno-edukacyjny Duluth. 8. Elementy wsparcia sprawców – zajęcia warsztatowe. 9. Sporządzanie planu bezpieczeństwa. 10. Instytucje pomocowe – ośrodek interwencji kryzysowej, policja, prokurator, sąd, telefon zaufania, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe, poradnictwo. 11. Specyfika rozmawiania z dziećmi ofiarami przemocy (w tym przemocy seksualnej). 			
Sposoby weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych			
Egzamin pisemny, aktywność na zajęciach, praca w grupie, kolokwium, sporządzenie indywidualnego planu pracy z ofiarą, plan bezpieczeństwa dla ofiary i sprawcy.			
Stosowane metody dydaktyczne i pomoce naukowe			
Wykład problemowy, praca z tekstem, praca w grupie, dyskusja, burza mózgu, ćwiczenia w parach			
Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)			Obciążenie studenta (h)
Formy nakładu pracy studenta			ST
NST			
1) <i>Udział w zajęciach teoretycznych (wykłady)</i>			
2) <i>Udział w zajęciach praktycznych (ćwiczenia praktyczne, warsztaty, pracownia, laboratorium, zajęcia terenowe, projekt, seminarium)</i>			15
3) <i>Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego (suma 1+2)</i>			15
4) <i>Praca własna (np. samodzielne czytanie literatury, przygotowanie do zajęć, powtarzanie materiału, prace domowe i projektowe)</i>			85
Sumaryczne obciążenie pracą studenta (h):			100
Suma punktów ECTS (zgodnie z planem studiów):			4

Literatura obowiązkowa	
<ul style="list-style-type: none"> - Bieńkowska B., Mazowiecka L., Uprawnienia pokrzywdzonego przestępstwa, Warszawa 2009. - Praca z rodziną w procedurze NK – nowoczesne kierunki pomagania. Materiały szkoleniowe, Warszawa 2015. - Kruger A., Pierwsza pomoc dla pokrzywdzonych dzieci, Wyd. WAM, Kraków 2009. - Kubacka-Jasiecka D., Interwencja kryzysowa: pomoc w kryzysach psychologicznych, Warszawa 2010. - Skorupka A., Skowroński D., Program interwencyjny dla sprawców nadużyć w rodzinie. Skrypt do prowadzenia zajęć, Warszawa 2001. 	
Literatura uzupełniająca	
<ul style="list-style-type: none"> - Cielecki T., Prewencja kryminalna. Studium z profilaktyki kryminologicznej, Opole 2004. - Program edukacyjno-korekcyjny dla sprawców przemocy w rodzinie „Duluth” 	

SYLABUS PRZEDMIOTU PROGRAMOWEGO

Instytucja	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Jednostka prowadząca	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Kierunek studiów	PEDAGOGIKA SPECJALNA
Nazwa przedmiotu	METODYKA RESOCJALIZACJI
Kod przedmiotu	R.1.12.
Moduł	
Nazwa specjalności (jeśli dotyczy)	Resocjalizacja z socjoterapią
Poziom kształcenia	Jednolite studia magisterskie
Profil kształcenia	Praktyczny
Forma studiów	Studia niestacjonarne
Język wykładowy	Polski
Typ przedmiotu	Obligatoryjny
Wskazany semestr kształcenia	7
Całkowita liczna punktów ECTS	5
Forma prowadzenia zajęć	30 ćw.
Forma zaliczenia	Egzamin
Kierownik przedmiotu	Dr Wiesław Nynca/dr Elena Karpuszenko
Prowadzący zajęcia	Dr Wiesław Nynca/dr Elena Karpuszenko

Wymagania wstępne / przedmioty wprowadzające

Posiada wiedzę z zakresu pedagogiki resocjalizacyjnej, penitencjarnej i psychologii, a także zna podstawowe formy oddziaływań resocjalizacyjnych. Posiada podstawowe umiejętności analizowania tekstów i projektowania oddziaływań. Wykazuje zainteresowanie losem człowieka i potrafi wczuć się w specyficzną sytuację człowieka.

Cele kształcenia w zakresie przedmiotu

C-1 Zapoznanie studentów z regulacjami prawnymi stosowanymi w postępowaniu resocjalizacyjnym w warunkach placówek dla nieletnich i jednostek penitencjarnych.

C-2 Zapoznanie studentów z zaleceniami metodycznymi, etapami procesu resocjalizacji nieletnich i dorosłych oraz z różnorodnością metod, form i technik.

C-3 Kształtowanie umiejętności tworzenia indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych, resocjalizacyjnych, readaptacyjnych przeznaczonych dla nieletnich i osadzonych.

C-4 Wdrożenie studentów do realizacji działań w placówkach resocjalizacyjnych dla nieletnich i w jednostkach penitencjarnych.

C-5 Kształtowanie umiejętności ewaluowania własnych działań i dopasowywania ich do potrzeb i możliwości podopiecznego.

C-6 Kształtowanie wrażliwości na potrzeby ludzkie.

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU

Efekty kształcenia w zakresie WIEDZY

Lp.	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student posiada uporządkowaną wiedzę o wybranych koncepcjach rehabilitacji, resocjalizacji, edukacji, terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, rozumie uwarunkowania tych oddziaływań, w tym wynikające z nowych form edukacji (integracyjnej, włączającej), rozumie ponadto specyfikę oddziaływań rewalidacyjnych, resocjalizacyjnych, terapeutycznych i włączających wobec osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	PS_W08		P7S_WG
2.	Student posiada uporządkowaną i pogłębioną wiedzę o strukturze i funkcjach systemu kształcenia specjalnego – o jego podstawach prawnych, celach, zadaniach, organizacji różnych instytucji edukacyjno-wychowawczych, resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, terapeutycznych i integracyjnych.	PS_W09	SN_W07	P7S_WK
3.	Student posiada pogłębioną wiedzę merytoryczną, niezbędną do prowadzenia zajęć: zna metodykę wykonywania zadań rewalidacyjnych, resocjalizacyjnych, terapeutycznych i włączających, w tym z zakresu organizacji i metodyki kształcenia ucznia w systemie integracyjnym i włączającym, w szczególności modeli współpracy pedagogów specjalnych z nauczycielami, specjalistami i rodzicami – rozumie normy oraz procedury stosowane w pedagogice specjalnej (w tym modele indywidualizacji lekcji, efektywnych strategii nauczania i uniwersalnego projektowania zajęć).	PS_W10	SN_W10	P7S_WG
4.	Student zna i rozumie zasady i normy etyczne, stosowane w rewalidacji, edukacji, terapii i resocjalizacji, w tym dotyczące projektowania i realizacji badań w zakresie pedagogiki specjalnej, konieczności przestrzegania zasad ochrony praw autorskich, rozumie znaczenie ich stosowania w pracy zawodowej.	PS_W12	SN_13	P7S_WK
Efekty kształcenia w zakresie UMIEJĘTNOŚCI				
	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student potrafi wykorzystywać wiedzę psychologiczną i rozszerzoną wiedzę pedagogiczną do analizowania	PS_U04	SN_U08, SN_U09,	P7S_UW

	zachowań i procesów w obszarze edukacji, rehabilitacji, terapii i resocjalizacji oraz wykorzystywać zdobytą wiedzę do organizacji działań integrujących, włączających i wspierające rozwój podopiecznych, w tym wdrażać efektywne programy zwiększające umiejętności poznawcze i kompetencje społeczne uczniów oraz poprawiające integrację rówieśniczą.		SN_U10, SN_U11	
2.	Student posiada rozwinięte umiejętności metodyczne, konieczne do projektowania i realizacji zadań resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, integrujących, włączających i profilaktycznych zgodnie z wymogami metodyki pedagogiki specjalnej odpowiednio do potrzeb i możliwości jednostki, jest przygotowany do prowadzenia zajęć w grupie zróżnicowanej, wykorzystania zasad i metod indywidualnego projektowania zajęć, ponadto krytycznie ocenia przydatność typowych metod i procedur edukacyjno-wychowawczych i terapeutycznych.	PS_U06	SN_U03, SN_U05, SN_U07, SN_U11	P7S_UO
3.	Student potrafi prezentować własne pomysły, wątpliwości i sugestie oraz uzasadniać ich przy wykorzystaniu wybranych perspektyw teoretycznych oraz zasad etycznych	PS_U10	SN_U04	P7S_UK
Efekty kształcenia w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH				
Opis przedmiotowego efektu kształcenia		W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student ma przekonanie o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań terapeutycznych, resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, włączających i integrujących w środowisku otwartym.	PS_K04	SN_K02, SN_K03	P7S_KO
2.	Student ma świadomość znaczenia profesjonalizmu, zachowania się w sposób etyczny, jest świadom etycznego wymiaru badań naukowych, postępuje zgodnie z zasadami etyki zawodowej w odniesieniu do własnej i cudzej pracy.	PS_K07	SN_K04, SN_K05	P7S_KR
Treści kształcenia				
<ul style="list-style-type: none"> - Podstawowe zagadnienia z metodyki pracy resocjalizacyjnej oraz penitencjarnej: zjawisko przizonacji - konsekwencje dla skutecznej resocjalizacji; specyfika społeczności zakładowej i więziennej. - Procedura przyjmowania i zwalniania w instytucjach resocjalizacyjnych dla nieletnich i w zakładach karnych - akta wychowanka/osadzonego, rozmowa wstępna, regulamin pobytu, dobór właściwej grupy, podstawowa dokumentacja. - Cele i zadania pracy resocjalizacyjnej/penitencjarnej. - Znaczenie diagnozy w przygotowaniu indywidualnych planów oddziaływań.. - Struktura organizacyjna w placówkach resocjalizacyjnych dla nieletnich i w zakładach dla dorosłych. - Zasady resocjalizacji oraz oddziaływania penitencjarnego. 				

- Charakterystyka metod i środków oddziaływania resocjalizacyjnego wobec nieletnich i dorosłych: psychotechniki, socjotechniki, oddziaływanie przez pracę, naukę, sport, samorządność; oddziaływania indywidualne i grupowe.
- Rola przykładu własnego w resocjalizacji.
- Strategie i metody postępowania wobec różnych kategorii sprawców.
- Planowanie pracy resocjalizacyjnej/penitencjarnej – plany roczne, plany dla grupy wychowawczej, plan dnia.
- Konstruowanie oddziaływania resocjalizacyjnego wobec nieletnich i dorosłych (IPR, IPET, inne) – analiza dokumentów, przygotowanie IPET lub IPR.
- Postępowanie z uzależnionymi, podopiecznymi z zaburzeniami psychicznymi czy z niepełnosprawnością intelektualną.
- Praca penitencjarna z kobietami w zakładach karnych. Matka i dziecko w zakładzie karnym.
- Środki przymusu bezpośredniego i strategie postępowania w sytuacjach niebezpiecznych.
- Przewycięzanie „drugiego życia” w placówce/zakładzie.
- Rola kadry placówki/zakładu karnego – predyspozycje, kompetencje.
- Współpraca z rodziną i środowiskiem lokalnym.
- Przygotowanie nieletniego/osadzonego do opuszczenia placówki resocjalizacyjnej/zakładu karnego.

**Sposoby weryfikacji efektów kształcenia
w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych**

Egzamin ustny, zadanie otwarte, aktywność podczas zajęć, sporządzenie programu resocjalizacji dla określonego przypadku, scenariusze zajęć weekendowych, plan pracy z grupą.

Stosowane metody dydaktyczne i pomoce naukowe

Metoda przypadków/sytuacyjna, burza mózgów, , dyskusja, pogadanka, objaśnienie lub wyjaśnienie, metoda problemowa

Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)	Obciążenie studenta (h)	
	ST	NST
Formy nakładu pracy studenta		
<i>1) Udział w zajęciach teoretycznych (wykłady)</i>		
<i>2) Udział w zajęciach praktycznych (ćwiczenia praktyczne, warsztaty, pracownia, laboratorium, zajęcia terenowe, projekt, seminarium)</i>		30
<i>3) Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego (suma 1+2)</i>		30
<i>4) Praca własna (np. samodzielne czytanie literatury, przygotowanie do zajęć, powtarzanie materiału, prace domowe i projektowe)</i>		95
Sumaryczne obciążenie pracą studenta (h):		125
Suma punktów ECTS (zgodnie z planem studiów):		5

Literatura obowiązkowa

- Bielicki R., Efektywność resocjalizacji skazanych, Gdańsk 2009.
- Górski S., Metodyka resocjalizacji. Warszawa 1985.
- Konopczyński M., Metody twórczej resocjalizacji, Warszawa 2006.
- Kuć M., Indywidualizacja wykonywania kary pozbawienia wolności, Lublin 2007.
- Linowski K., Wysocki I., Oddziaływania psychokorekcyjne na skazanych agresywnych w warunkach penitencjarnych, Ostrowiec Świętokrzyski 2006.
- Machel A., Więzienie jako instytucja karna i resocjalizacyjna, Gdańsk 2003.
- Machel H., Paliwoda M., Spryszyńska M. (red.), Wykonywanie kary pozbawienia wolności w Polsce – w poszukiwaniu skuteczności, Gdańsk 2006.
- Metodyka pracy penitencjarnej, (opracowanie zbiorowe), Kalisz 1995.

- Motow I., Od resocjalizacji do wsparcia w życiowym usamodzielnieniu, Warszawa 2017.
- Opora R., Resocjalizacja, wychowanie i psychokorekcja nieletnich niedostosowanych społecznie, Impuls, Kraków 2010.
- Przybyliński S., Podkultura więzienna. Kraków 2006.
- Urban B., Stanik J. (red.), Resocjalizacja, Warszawa 2007, t. 1 i 2.

Literatura uzupełniająca

- Ciosek M., Człowiek w obliczu izolacji więziennej. Gdańsk 1996.
- Marczak M., Resocjalizacyjne programy penitencjarne realizowane przez Służbę Więzienną, Kraków 2009.
- Bartkowicz Z., Pomoc terapeutyczna nieletnim agresorom i ofiarom agresji w zakładach resocjalizacyjnych, Lublin 1996.
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 sierpnia 2003 roku w sprawie sposobów prowadzenia oddziaływań penitencjarnych w zakładach karnych i aresztach śledczych, Dz.U. 2003, nr 151, poz. 1469.
- Węgliński A., Mikrosystemy wychowawcze w resocjalizacji nieletnich, Lublin 2004.

SYLABUS PRZEDMIOTU PROGRAMOWEGO

Instytucja	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Jednostka prowadząca	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Kierunek studiów	PEDAGOGIKA SPECJALNA
Nazwa przedmiotu	PEDAGOGIKA RESOCJALIZACYJNA
Kod przedmiotu	R.1.3.
Moduł	
Nazwa specjalności (jeśli dotyczy)	Resocjalizacja z socjoterapią
Poziom kształcenia	Jednolite studia magisterskie
Profil kształcenia	Praktyczny
Forma studiów	Studia niestacjonarne
Język wykładowy	Polski
Typ przedmiotu	Obligatoryjny
Wskazany semestr kształcenia	4
Całkowita liczba punktów ECTS	5
Forma prowadzenia zajęć	15 w. / 15 ćw.
Forma zaliczenia	Egzamin, ZO
Kierownik przedmiotu	Dr Wiesław Nynca/dr Elena Karpuszenko
Prowadzący zajęcia	Dr Wiesław Nynca/dr Elena Karpuszenko

Wymagania wstępne / przedmioty wprowadzające

- Wiedza z zakresu pedagogiki, psychologii i socjologii.
- Znajomość pojęć – socjalizacja, wychowanie, norma.
- Umiejętność poszukiwania informacji w sposób tradycyjny i za pomocą mediów elektronicznych.

Cele kształcenia w zakresie przedmiotu

C-1 Zapoznanie studentów ze strukturą i genezą pedagogiki resocjalizacyjnej, jej zadaniami, uwarunkowaniami specyfiką oddziaływań resocjalizacyjnych.

C-2 Wyposażenie studentów w wiedzę o funkcjonowaniu młodzieży niedostosowanej społecznie, zdemoralizowanej i popełniającej czyny zabronione.

C-3 Kształtowanie wrażliwości na potrzeby innych i rozwijania motywacji do podejmowania działań resocjalizacyjnych.

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU

Efekty kształcenia w zakresie WIEDZY				
Lp.	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student posiada uporządkowaną wiedzę o subdyscyplinach pedagogiki specjalnej, w szczególności z zakresu oligofrenopedagogiki i pedagogiki resocjalizacyjnej, w szczególności terminologię, teorię i metodykę.	PS_W04		P7S_WG
2.	Student posiada uporządkowaną i pogłębioną wiedzę o strukturze i funkcjach systemu kształcenia specjalnego – o jego podstawach prawnych, celach, zadaniach, organizacji różnych instytucji edukacyjno-wychowawczych, resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, terapeutycznych i integracyjnych.	PS_W09	SN_W07	P7S_WK
Efekty kształcenia w zakresie UMIEJĘTNOŚCI				
	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student wykorzystuje wiedzę teoretyczną z zakresu psychologii, socjologii, biomedycyny, pedagogiki specjalnej i jej subdyscyplin oraz aktualne koncepcje psychologiczne i pedagogiczne w celu analizowania zjawisk i problemów edukacyjnych, resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, wychowawczych, terapeutycznych oraz do projektowania, realizowania i ewaluacji procesu edukacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	PS_U01	SN_U01, SN_U02, SN_U03	P7S_UW
2.	Student potrafi prezentować własne pomysły, wątpliwości i sugestie oraz uzasadniać ich przy wykorzystaniu wybranych perspektyw teoretycznych oraz zasad etycznych	PS_U10	SN_U04	P7S_UK

Efekty kształcenia w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH					
Opis przedmiotowego efektu kształcenia		W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK	
1.	Student ma świadomość znaczenia profesjonalizmu, zachowania się w sposób etyczny, jest świadom etycznego wymiaru badań naukowych, postępuje zgodnie z zasadami etyki zawodowej w odniesieniu do własnej i cudzej pracy.	PS_K07	SN_K04, SN_K05	P7S_KR	
Treści kształcenia					
<ul style="list-style-type: none"> - Przedmiot, cele, zadania, działy, funkcje i zakres pedagogiki resocjalizacyjnej; działy pedagogiki resocjalizacyjnej, jej interdyscyplinarny charakter. - Podstawowe pojęcia pedagogiki resocjalizacyjnej: socjalizacja, wychowanie, resocjalizacja, asocjalność, dysocjalność. - Norma a patologia w zachowaniu - Niedostosowanie społeczne – przegląd definicji, etiologia, typologie, przegląd wybranych teorii. - Charakterystyka nieletnich niedostosowanych społecznie i zdemoralizowanych – dynamika przestępczości nieletnich. - Czynniki biopsychiczne i socjokulturowe w genezie niedostosowania społecznego. - Modele i systemy resocjalizacji. - Instytucjonalne i pozainstytucjonalne formy oddziaływań resocjalizacyjnych. - Organizacja pobytu nieletnich w placówkach: MOS, MOW, schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy. - Resocjalizacja penitencjarna i jej specyfika. - Probacja i jej znaczenie w procesie resocjalizacji. - Rola wychowawcy w procesie resocjalizacji - Możliwości i ograniczenia procesu resocjalizacji instytucjonalnej. 					
Sposoby weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych					
Aktywność podczas zajęć, egzamin ustny (pytania otwarte), prace przygotowane w trakcie zajęć, samoocena studenta, esej.					
Stosowane metody dydaktyczne i pomoce naukowe					
Wykład konwersatoryjny, wykład problemowy, prezentacje w oparciu o przygotowane materiały, uczenie dialogowe, praca w grupie zadaniowej, dyskusja, praca z tekstem i z indywidualnym przypadkiem, projekt.					
Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)				Obciążenie studenta (h)	
Formy nakładu pracy studenta				ST	NST
1) <i>Udział w zajęciach teoretycznych (wykłady)</i>					15
2) <i>Udział w zajęciach praktycznych (ćwiczenia praktyczne, warsztaty, pracownia, laboratorium, zajęcia terenowe, projekt, seminarium)</i>					15
3) <i>Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego (suma 1+2)</i>					30

4) Praca własna (np. samodzielne czytanie literatury, przygotowanie do zajęć, powtarzanie materiału, prace domowe i projektowe)		95
Sumaryczne obciążenie pracą studenta (h):		125
Suma punktów ECTS (zgodnie z planem studiów):		5

Literatura obowiązkowa
<ul style="list-style-type: none"> - Bielicki E., Z problematyki resocjalizacyjnej, Bydgoszcz 2005. - Jaworska A., Leksykon resocjalizacji, Kraków 2012. - Konopczyński M., Pedagogika resocjalizacyjna. W stronę działań kreujących, Kraków 2014. - Noszczyk-Bernasiewicz M., Nieletni przestępcy w percepcji personelu i nadzoru resocjalizacyjnego oraz studentów resocjalizacji, Katowice 2010. - Opora R., Resocjalizacja, wychowanie i psychokorekcja nieletnich niedostosowanych społecznie, Kraków 2010. - Pytka L., Pedagogika resocjalizacyjna, PWN, Warszawa 2005. - Szymański A., Niedostosowanie społeczne dzieci i młodzieży, Warszawa 2010. - Urban B., Stanik J. M. (red.), Resocjalizacja. Teoria i praktyka pedagogiczna, Tom I i II. Warszawa 2007.
Literatura uzupełniająca
<ul style="list-style-type: none"> - Borowski R., Wysocki D., Instytucje wychowania resocjalizującego, Płock 2001. - Jaworska A. (red.), Resocjalizacja. Zagadnienia prawne, społeczne i metodyczne, Kraków 2009. - Konopczyński M., Kryzys resocjalizacji czy(li) sukces działań pozornych, Warszawa 2013. - Stankowski A., Determinanty środowiskowe niedostosowania społecznego dzieci i młodzieży, Katowice 2002.

SYLABUS PRZEDMIOTU PROGRAMOWEGO

Instytucja	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Jednostka prowadząca	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Kierunek studiów	PEDAGOGIKA SPECJALNA
Nazwa przedmiotu	PENITENCJARYSTYKA
Kod przedmiotu	R.1.4.
Moduł	
Nazwa specjalności (jeśli dotyczy)	Resocjalizacja z socjoterapią
Poziom kształcenia	Jednolite studia magisterskie
Profil kształcenia	Praktyczny
Forma studiów	Studia niestacjonarne
Język wykładowy	Polski
Typ przedmiotu	Obligatoryjny
Wskazany semestr kształcenia	7
Całkowita liczba punktów ECTS	4
Forma prowadzenia zajęć	15 w.
Forma zaliczenia	Egzamin
Kierownik przedmiotu	Dr Wiesław Nynca/dr Elena Karpuszenko
Prowadzący zajęcia	Dr Wiesław Nynca/dr Elena Karpuszenko

Wymagania wstępne / przedmioty wprowadzające
--

Wiedza z zakresu pedagogiki resocjalizacyjnej i podstaw prawnych resocjalizacji. Umiejętności pracy z tekstem, samodzielnego poszukiwania informacji, również za pomocą mediów.

Cele kształcenia w zakresie przedmiotu

C-1 Zapoznanie studentów z wybranymi zagadnieniami z pedagogiki penitencjarnej.

C-2 zapoznanie studentów z wybranymi teoriami obowiązującymi w pedagogice penitencjarnej.

C-3 Wdrażanie do pracy w warunkach specyficznych.

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU

Efekty kształcenia w zakresie WIEDZY				
Lp.	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student posiada uporządkowaną wiedzę o subdyscyplinach pedagogiki specjalnej, w szczególności z zakresu oligofrenopedagogiki i pedagogiki resocjalizacyjnej, w szczególności terminologię, teorię i metodykę.	PS_W04		P7S_WG
2.	Student posiada uporządkowaną i pogłębioną wiedzę o strukturze i funkcjach systemu kształcenia specjalnego – o jego podstawach prawnych, celach, zadaniach, organizacji różnych instytucji edukacyjno-wychowawczych, resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, terapeutycznych i integracyjnych.	PS_W09	SN_W07	P7S_WK
3.	Student posiada uporządkowaną wiedzę o bezpieczeństwie i higienie pracy w instytucjach szkolnictwa specjalnego, w instytucjach resocjalizacyjnych i wspierających, posiada ponadto wiedzę o pierwszej pomocy przedmedycznej.	PS_W14	SN_W11, SN_HiB01	P7S_WK
Efekty kształcenia w zakresie UMIEJĘTNOŚCI				
	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student potrafi prezentować własne pomysły, wątpliwości i sugestie oraz uzasadniać ich przy wykorzystaniu wybranych perspektyw teoretycznych oraz zasad etycznych	PS_U10	SN_U04	P7S_UK
Efekty kształcenia w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH				

Opis przedmiotowego efektu kształcenia		W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK	
1.	Student ma świadomość znaczenia profesjonalizmu, zachowania się w sposób etyczny, jest świadom etycznego wymiaru badań naukowych, postępuje zgodnie z zasadami etyki zawodowej w odniesieniu do własnej i cudzej pracy.	PS_K07	SN_K04, SN_K05	P7S_KR	
Treści kształcenia					
<ul style="list-style-type: none"> - Pedagogika penitencjarna – przedmiot, cele, zadania. - Resocjalizacja jako cel wykonywania kary pozbawienia wolności. - Wybrane teorie penitencjarne: teoria kary, teorie absolutne, utylitarne i mieszane, teoria instytucji totalnych Goffmana. - System kar i środków karnych w kodeksie karnym. - Narodziny i rozwój instytucji więziennej. - Prawa osób pozbawionych wolności w aktach międzynarodowych. - System dozoru elektronicznego. - Zakład karny jako instytucja resocjalizacyjna. Specyfika aresztów śledczych. - Klasyfikacja skazanych (kodeksowa i poza kodeksowa), badania osobo-poznawcze. - Systemy odbywania kary pozbawienia wolności. - Środki oddziaływania penitencjarnego: oddziaływania psychotechniczne, praca, nauczanie, zajęcia kulturalno-oświatowe, sport. - Prawa i obowiązki skazanych przebywających w zakładach karnych. - Zwolnienie skazanego z zakładu karnego. - Readaptacja społeczna w resocjalizacji . - Rola i zadania kadry resocjalizacyjnej. 					
Sposoby weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych					
Aktywność podczas zajęć, egzamin ustny, praca pisemna o poglądach studentów o karze pozbawienia wolności, samoocena studenta.					
Stosowane metody dydaktyczne i pomoce naukowe					
Wykład konwersatoryjny, metody dialogowe, praca z tekstem, dyskusja panelowa, burza mózgów.					
Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)				Obciążenie studenta (h)	
Formy nakładu pracy studenta				ST	NST
1) <i>Udział w zajęciach teoretycznych (wykłady)</i>					15
2) <i>Udział w zajęciach praktycznych (ćwiczenia praktyczne, warsztaty, pracownia, laboratorium, zajęcia terenowe, projekt, seminarium)</i>					
3) <i>Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego (suma 1+2)</i>					15
4) <i>Praca własna (np. samodzielne czytanie literatury, przygotowanie do zajęć, powtarzanie materiału, prace domowe i projektowe)</i>					85
Sumaryczne obciążenie pracą studenta (h):					100

Suma punktów ECTS (zgodnie z planem studiów):	4
---	---

Literatura obowiązkowa
<ul style="list-style-type: none"> - Ciosek M., Psychologia sądowa i penitencjarna, Warszawa 2001. - Kowalczyk D., Snopek M., Teoretyczno-praktyczne konteksty resocjalizacji penitencjarnej skazanych, Opole 2015. - Machel H., Wprowadzenie do pedagogiki penitencjarnej, Gdańsk 1994. - Machel H., Wykonywanie kary pozbawienia wolności w Polsce - w poszukiwaniu skuteczności. Gdańsk 2006. - Pastwa-Wojciechowska B., Wybrane problemy orzecznictwa sadowo-psychologicznego w sprawach karnych, , Gdańsk 2000. - Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 sierpnia 2003 roku w sprawie sposobów prowadzenia oddziaływań penitencjarnych w zakładach karnych i aresztach śledczych, Dz. U. 2003, nr 151, poz. 1469.
Literatura uzupełniająca
<ul style="list-style-type: none"> - Krauze A., Przybyliński S., Naukowe Forum Pedagogów, Zeszyt 8, Resocjalizacja penitencjarna-aktualne wyzwania i rozwiązania, Kraków 2012. - Ustawa Kodeks Karny Wykonawczy z dnia 6 czerwca 1997 r., Dz. U. 1997, Nr 90, poz. 557, z późn. zm.

SYLABUS PRZEDMIOTU PROGRAMOWEGO

Instytucja	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Jednostka prowadząca	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Kierunek studiów	PEDAGOGIKA SPECJALNA
Nazwa przedmiotu	PODSTAWY PRAWA RODZINNEGO I NIELETNICH
Kod przedmiotu	R.1.2.
Moduł	
Nazwa specjalności (jeśli dotyczy)	Resocjalizacja z socjoterapią
Poziom kształcenia	Jednolite studia magisterskie
Profil kształcenia	Praktyczny
Forma studiów	Studia niestacjonarne
Język wykładowy	Polski
Typ przedmiotu	Obligatoryjny
Wskazany semestr kształcenia	6
Całkowita liczba punktów ECTS	2
Forma prowadzenia zajęć	15 w.
Forma zaliczenia	ZO
Kierownik przedmiotu	Dr Marek Enerlich/dr Domański Łukasz
Prowadzący zajęcia	Dr Marek Enerlich/dr Domański Łukasz

Wymagania wstępne / przedmioty wprowadzające
Znajomość podstawowych aktów prawnych takich jak konstytucja. Wiedza o podstawowych prawach człowieka. Umiejętność czytania aktów prawnych i poszukiwania informacji za pomocą środków medialnych.

Cele kształcenia w zakresie przedmiotu	
C-1	Zapoznanie studentów z podstawowymi zagadnieniami z zakresu prawa rodzinnego i prawa dla nieletnich.
C-2	Kształtowanie umiejętności posługiwania się podstawowymi pojęciami prawnymi, obowiązującymi w resocjalizacji.
C-3	Kształtowanie umiejętności wykorzystywania prawa rodzinnego i ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich w pracy z dziećmi i młodzieżą.

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU

Efekty kształcenia w zakresie WIEDZY				
Lp.	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student rozumie miejsce pedagogiki specjalnej w systemie nauk, jej powiązanie z naukami humanistycznymi, społecznymi i medycznymi, zna ponadto cele, zadania, terminologię i historyczne uwarunkowania pedagogiki specjalnej.	PS_W02		P7S_WG
2.	Student posiada uporządkowaną wiedzę o subdyscyplinach pedagogiki specjalnej, w szczególności z zakresu oligofrenopedagogiki i pedagogiki resocjalizacyjnej, w szczególności terminologię, teorię i metodykę.	PS_W04		P7S_WG
Efekty kształcenia w zakresie UMIEJĘTNOŚCI				
	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student posiada rozwinięte umiejętności komunikowania się – wykorzystuje różne techniki komunikacyjne w celu porozumiewania się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk i ich rodzinami oraz specjalistami, posiada umiejętności efektywnego wykorzystania głosu, ponadto posługuje się językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.	PS_U08	SN_U06, SN_JO02, SN_EG02	P7S_UK
2.	Student wypowiada się w mowie i na piśmie sposób zrozumiały, spójny i precyzyjny, wykorzystując przy tym język obcy i współczesne technologie informacyjne oraz różne źródła uczenia się.	PS_U09	SN_U04, SN_U06, SN_U15, SN_JO02,	P7S_UK, P7S_UU

			SN_TI01, SN_TI02	
Efekty kształcenia w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH				
Opis przedmiotowego efektu kształcenia		W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.				
Treści kształcenia				
<ul style="list-style-type: none"> - Istota praw człowieka - Rodzina w świetle kodeksu rodzinnego i opiekuńczego: prawa i obowiązki małżonków, rozwód, separacja. - Obowiązek alimentacyjny - funkcja obowiązku alimentacyjnego, osoby uprawnione do korzystania z alimentów. Roszczenia alimentacyjne. Ustalenie alimentów. Ochrona roszczeń alimentacyjnych. - Pokrewieństwo, powinowactwo i przysposobienie. Stosunki prawne między rodzicami a dziećmi. Znaczenie władzy rodzicielskiej. - Przysposobienie - pojęcie i funkcje przysposobienia. Rodzaje przysposobienia. - Opieka i kuratela. Opieka nad osobą małoletnią. Opieka nad osobą pełnoletnią ubezwłasnowolnioną. - Podstawowe pojęcia: nieletni, małoletni, niepełnoletni, młodociany. - Modele i systemy postępowania z nieletnimi. Geneza i rozwój prawa karnego nieletnich. - Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich - dobro nieletniego, środki wychowawcze i poprawcze. - Nieletni w świetle międzynarodowych aktów prawnych. 				
Sposoby weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych				
Aktywność podczas zajęć, kolokwium, praca pisemna o prawach człowieka.				
Stosowane metody dydaktyczne i pomoce naukowe				
Wykład problemowy, praca z tekstem, dyskusja panelowa, burza mózgów.				
Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)			Obciążenie studenta (h)	
Formy nakładu pracy studenta			ST	NST
1) <i>Udział w zajęciach teoretycznych (wykłady)</i>				15
2) <i>Udział w zajęciach praktycznych (ćwiczenia praktyczne, warsztaty, pracownia, laboratorium, zajęcia terenowe, projekt, seminarium)</i>				
3) <i>Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego (suma 1+2)</i>				15
4) <i>Praca własna (np. samodzielne czytanie literatury, przygotowanie do zajęć, powtarzanie materiału, prace domowe i projektowe)</i>				35
Sumaryczne obciążenie pracą studenta (h):				50
Suma punktów ECTS (zgodnie z planem studiów):				2
Literatura obowiązkowa				

- Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich, Dz. U. 2010, nr 33, poz. 178 oraz Dz. U. 2011, nr 654.
- Stańdo-Kawecka B. Prawo karne nieletnich. Od opieki do odpowiedzialności, Warszawa 2007.
- Gromek K., Kodeks rodzinny i opiekuńczy, Komentarz, Warszawa 2009.
Literatura uzupełniająca
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001r w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich, D. U.2001, nr 124, poz. 1359.

SYLABUS PRZEDMIOTU PROGRAMOWEGO

Instytucja	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Jednostka prowadząca	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Kierunek studiów	PEDAGOGIKA SPECJALNA
Nazwa przedmiotu	PODSTAWY SOCJOTERAPII
Kod przedmiotu	R.1.7.
Moduł	
Nazwa specjalności (jeśli dotyczy)	Resocjalizacja z socjoterapią
Poziom kształcenia	Jednolite studia magisterskie
Profil kształcenia	Praktyczny
Forma studiów	Studia niestacjonarne
Język wykładowy	Polski
Typ przedmiotu	Obligatoryjny
Wskazany semestr kształcenia	9
Całkowita liczba punktów ECTS	4
Forma prowadzenia zajęć	15 ćw.
Forma zaliczenia	Egzamin
Kierownik przedmiotu	Dr Magdalena Grochulska/dr Łukasz Kaczmarek/dr Tadeusz Kluz
Prowadzący zajęcia	Dr Magdalena Grochulska/dr Łukasz Kaczmarek/dr Tadeusz Kluz

Wymagania wstępne / przedmioty wprowadzające
Wiedza z zakresu psychologii społecznej i socjologii małych struktur społecznych. Znajomość typologii środowisk wychowawczych, pojęcia diagnozy oraz jej rodzajów, metod i technik diagnostycznych na gruncie pedagogiki. Umiejętność pracy grupowej, poprawnego wypowiedzania się adekwatnego do możliwości percepcyjnych odbiorcy.
Cele kształcenia w zakresie przedmiotu
C-1 Zapoznanie studentów ze specyfiką pracy socjoterapeutycznej. C-2 Zapoznanie studentów z etapami pracy z grupą socjoterapeutyczną. C-3 Kształtowanie umiejętności tworzenia struktury jednego zajęcia i cyklu spotkań.

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU
Efekty kształcenia w zakresie WIEDZY

Lp.	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student zna współczesne podejścia do problemów uczniów ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi (podmiotowość, autonomia, samostanowienie, jakość życia) i związanych z tym form edukacji.	PS_W06	SN_W06, SN_W08, SN_W09	P7S_WG
2.	Student rozumie procesy komunikacji społecznej, zna ich prawidłowości i zakłócenia, w szczególności w odniesieniu do osób z niepełnosprawnością intelektualną, niedostosowanych społecznie, uczniów ze spektrum autyzmu oraz posiada pogłębioną wiedzę o kształtowaniu emisji głosu ucznia, z zakresu kultury języka i efektywnego posługiwania się narządem głosu, a także wiedzę o alternatywnych metodach komunikacji.	PS_W11	SN_W02, SN_EG01	P7S_WG
Efekty kształcenia w zakresie UMIEJĘTNOŚCI				
	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student potrafi pracować w zespole, przyjmuje i wyznacza różne zadania zawodowe, w tym związane z projektowaniem i realizacją badań, potrafi kierować zespołem oraz posiada umiejętności krytycznej analizy własnych działań zawodowych.	PS_U07	SN_U13, SN_U14	P7S_UO
2.	Student posługuje się zasadami etycznymi w podejmowanej działalności; przewiduje konsekwencje działań resocjalizacyjnych, terapeutycznych, rehabilitacyjno-rewalidacyjnych, włączających i integrujących, potrafi udzielić pierwszej pomocy medycznej.	PS_U11	SN_U12	P7S_UU
Efekty kształcenia w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH				
	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK

1.	Student jest gotów do aktywnego uczestnictwa w grupach, organizacjach i instytucjach realizujących działania pedagogiczne, resocjalizacyjne, rewalidacyjne, włączające i integrujące, jest zdolny do porozumiewania się z osobami będącymi i niebędącymi specjalistami w danej dziedzinie, prezentowania właściwe postawy wobec alternatywnych sposobów komunikacji osób z niepełnosprawnością oraz ich użytkowników, ponadto student szanuje kulturę języka.	PS_K06	SN_K07	P7S_KO
----	---	--------	--------	--------

Treści kształcenia

- Podstawowe zagadnienia z socjoterapii - istota, przedmiot, cele i zakres. Interdyscyplinarny charakter socjoterapii. Rys historyczny.
- Zasady pracy socjoterapeutycznej. Zakres oddziaływań socjoterapeutycznych. Prawno-formalna podstawa oddziaływań.
- Grupa - jej rodzaje, struktura. Dynamika procesów grupowych.
- Struktura zajęć socjoterapeutycznych: terapeuta - wychowawca, uczestnicy zajęć. Fazy.
- Metody, techniki w pracy socjoterapeutycznej (dialog terapeutyczny, psychodrama, socjodrama, arteterapia, trening interpersonalny, krąg, rundka).
- Przykładowe programy socjoterapeutyczne. Socjoterapia w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych, placówkach wsparcia dziennego, dla osób z wybranymi problemami.

Sposoby weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych

Aktywność podczas zajęć, egzamin, ocena pracy grupy, samoocena grupy/studenta, scenariusz zajęć – ocena.

Stosowane metody dydaktyczne i pomoce naukowe

Praca w grupie zadaniowej, praca z tekstem, praca w małej grupie, autoprezentacja, dyskusja panelowa, burza mózgów.

Formy nakładu pracy studenta	Obciążenie studenta (h)	
	ST	NST
Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)		
1) <i>Udział w zajęciach teoretycznych (wykłady)</i>		
2) <i>Udział w zajęciach praktycznych (ćwiczenia praktyczne, warsztaty, pracownia, laboratorium, zajęcia terenowe, projekt, seminarium)</i>		15
3) <i>Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego (suma 1+2)</i>		15
4) <i>Praca własna (np. samodzielne czytanie literatury, przygotowanie do zajęć, powtarzanie materiału, prace domowe i projektowe)</i>		85
Sumaryczne obciążenie pracą studenta (h):		100
Suma punktów ECTS (zgodnie z planem studiów):		4

Literatura obowiązkowa

- Gioldard K., Gioldard D., Jak pracować z dziecięcymi grupami terapeutycznymi, Gdańsk 2005.
- Jagiełło J., Socjoterapia w szkole. Krótki poradnik psychologiczny, Kraków 2007.
- Jankowiak B. (red.), Socjoterapia jako forma pomocy psychologiczno-pedagogicznej, Poznań 2013.
- MacKenzi H.S.B.K. Roy, Podstawy terapii grupowej, Gdańsk 2001.
- Sawicka K. (red.), Socjoterapia, Warszawa 2010.
- Vopel K., Poradnik dla prowadzących grupę, Jedność, Kielce 2004.

Literatura uzupełniająca

- Sikorski W., Psychoterapia grupowa różnych pokoleń, Warszawa 2002.
- Sobolewska Z., Zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży – zasady projektowania zajęć, Warszawa 1993.
- Szmidt K., Trening kreatywności. Podręcznik dla pedagogów, psychologów i trenerów grupowych, Warszawa 2007.
- Vopel K., Poradnik dla prowadzących grupy, Kielce 2004.

SYLABUS PRZEDMIOTU PROGRAMOWEGO

Instytucja	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Jednostka prowadząca	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Kierunek studiów	PEDAGOGIKA SPECJALNA
Nazwa przedmiotu	POSTĘPOWANIE SĄDOWO-KRYMINALNE
Kod przedmiotu	R.1.1.
Moduł	
Nazwa specjalności (jeśli dotyczy)	Resocjalizacja z socjoterapią
Poziom kształcenia	Jednolite studia magisterskie
Profil kształcenia	Praktyczny
Forma studiów	Studia niestacjonarne
Język wykładowy	Polski
Typ przedmiotu	Obligatoryjny
Wskazany semestr kształcenia	8
Całkowita liczba punktów ECTS	3
Forma prowadzenia zajęć	15 w.
Forma zaliczenia	ZO
Kierownik przedmiotu	Dr Marek Enerlich/dr Domański Łukasz
Prowadzący zajęcia	Dr Marek Enerlich/dr Domański Łukasz

Wymagania wstępne / przedmioty wprowadzające
Podstawowa wiedza o organizacji państwa. Umiejętność czytania aktów prawnych.
Cele kształcenia w zakresie przedmiotu
C-1 Zapoznanie studentów z podstawowymi elementami postępowania sądowo-kryminalnego.
C-2 Zapoznanie z prawami ofiary, świadka i oskarżonego.
C-3 Zapoznanie z wybranymi elementami postępowania kryminalnego.
C-4 Kształtowanie postawy etycznej.

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU

Efekty kształcenia w zakresie WIEDZY

Lp.	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student posiada uporządkowaną wiedzę o subdyscyplinach pedagogiki specjalnej, w szczególności z zakresu oligofrenopedagogiki i pedagogiki resocjalizacyjnej, w szczególności terminologię, teorię i metodykę.	PS_W04		P7S_WG
2.	Student posiada uporządkowaną i pogłębioną wiedzę o strukturze i funkcjach systemu kształcenia specjalnego – o jego podstawach prawnych, celach, zadaniach, organizacji różnych instytucji edukacyjno-wychowawczych, resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, terapeutycznych i integracyjnych.	PS_W09	SN_W07	P7S_WK
Efekty kształcenia w zakresie UMIEJĘTNOŚCI				
	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student posiada pogłębione umiejętności diagnostyczne, mające na celu rozpoznanie problemów i potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a w szczególności nieprzystosowanych społecznie, z niepełnosprawnością intelektualną czy spektrum autyzmu, oceniania złożonych sytuacji terapeutycznych, resocjalizacyjnych oraz rehabilitacyjnych, a także umiejętność opracowywania odpowiednich działań w oparciu o postawioną diagnozę z uwzględnieniem specjalnych potrzeb wychowanków.	PS_U03	SN_U03, SN_U05, SN_U11	P7S_UW
Efekty kształcenia w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH				

Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.			

Treści kształcenia

- Postępowanie Policji na miejscu zdarzenia.
- Ślady kryminalne i ich rodzaje.
- Techniki śledcze.
- Przesłuchanie świadków, w szczególności dzieci.
- Proces sądowy.
- Ofiara, świadek i oskarżony w procesie karnym.

Sposoby weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych

Aktywność podczas zajęć, kolokwium, esej.

Stosowane metody dydaktyczne i pomoce naukowe

Wykład problemowy, praca z tekstem, dyskusja panelowa.

Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)

Obciążenie studenta (h)

Formy nakładu pracy studenta

ST NST

1) *Udział w zajęciach teoretycznych (wykłady)*

15

2) *Udział w zajęciach praktycznych (ćwiczenia praktyczne, warsztaty, pracownia, laboratorium, zajęcia terenowe, projekt, seminarium)*

3) *Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego (suma 1+2)*

15

4) *Praca własna (np. samodzielne czytanie literatury, przygotowanie do zajęć, powtarzanie materiału, prace domowe i projektowe)*

60

Sumaryczne obciążenie pracą studenta (h):

75

Suma punktów ECTS (zgodnie z planem studiów):

3

Literatura obowiązkowa

- Bąkiewicz J., Pojęcie, rodzaje i znaczenie śladów kryminalistycznych, Pola 1994.
- Gąsiorowski, Zabezpieczenia miejsca zdarzenia. Aspekty prawne i kryminalistyczne, Katowice 2005.
- Hołyst B., Kryminalistyka, LexisNexis, Warszawa 2010.
- Kulicki M., Kwiatkowska-Darul V., Stępa L., Kryminalistyka. Wybrane zagadnienia praktyki śledczo-sądowej, Toruń 2009.
- Kwiatkowska-Darul V., Przesłuchanie małoletniego świadka w polskim procesie karnym, Toruń 2007.

Literatura uzupełniająca

- Ackerman M. J., Podstawy psychologii sądowej, Gdańsk 2005.
- Kowalski T., Taktyka postępowania policjanta na miejscu określonych zdarzeń, Słupsk 1999.

SYLABUS PRZEDMIOTU PROGRAMOWEGO

Instytucja	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Jednostka prowadząca	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Kierunek studiów	PEDAGOGIKA SPECJALNA
Nazwa przedmiotu	PRAKTYKA RESOCJALIZACYJNA W PLACÓWCE DLA NIELETNICH
Kod przedmiotu	R.2.2.
Moduł	
Nazwa specjalności (jeśli dotyczy)	Resocjalizacja z socjoterapią
Poziom kształcenia	Jednolite studia magisterskie
Profil kształcenia	Praktyczny
Forma studiów	Studia niestacjonarne
Język wykładowy	Polski
Typ przedmiotu	Obligatoryjny
Wskazany semestr kształcenia	9
Całkowita liczba punktów ECTS	7
Forma prowadzenia zajęć	60 ćw.
Forma zaliczenia	ZO
Kierownik przedmiotu	
Prowadzący zajęcia	

Wymagania wstępne / przedmioty wprowadzające

- Znajomość podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny pracy obowiązujących w placówce.
- Posiadanie wiedzy z zakresu profilaktyki i działań resocjalizacyjnych podejmowanych wobec młodzieży niedostosowanej w środowisku otwartym.

Cele kształcenia w zakresie przedmiotu

- C-1 Rozwijanie umiejętności organizowania pracy profilaktyczno-wychowawczej.
- C-2 Kształtowanie umiejętności pedagogicznych niezbędnych w przyszłej pracy.
- C-3 Praktyczne przygotowanie studentów do wykonywanego zawodu.
- C-4 Rozwijanie aktywności studentów, doskonalenie umiejętności działania zespołowego.
- C-5 Rozwijanie myślenia refleksyjnego.

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU

Efekty kształcenia w zakresie WIEDZY

Lp.	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student zna współczesne podejścia do problemów uczniów ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi	PS_W06	SN_W06, SN_W08,	P7S_WG

	(podmiotowość, autonomia, samostanowienie, jakość życia) i związanych z tym form edukacji.		SN_W09	
2.	Student posiada pogłębioną wiedzę o uczestnikach oddziaływań edukacyjno-wychowawczych, resocjalizacyjnych, rewalidacyjnych i włączających – osobach niedostosowanych społecznie, z niepełnosprawnością intelektualną, ze spektrum autyzmu.	PS_W07	SN_W06, SN_W08, SN_W09	P7S_WG
3.	Student posiada uporządkowaną wiedzę o wybranych koncepcjach rehabilitacji, resocjalizacji, edukacji, terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, rozumie uwarunkowania tych oddziaływań, w tym wynikające z nowych form edukacji (integracyjnej, włączającej), rozumie ponadto specyfikę oddziaływań rewalidacyjnych, resocjalizacyjnych, terapeutycznych i włączających wobec osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	PS_W08		P7S_WG
4.	Student posiada pogłębioną wiedzę merytoryczną, niezbędną do prowadzenia zajęć: zna metodykę wykonywania zadań rewalidacyjnych, resocjalizacyjnych, terapeutycznych i włączających, w tym z zakresu organizacji i metodyki kształcenia ucznia w systemie integracyjnym i włączającym, w szczególności modeli współpracy pedagogów specjalnych z nauczycielami, specjalistami i rodzicami – rozumie normy oraz procedury stosowane w pedagogice specjalnej (w tym modele indywidualizacji lekcji, efektywnych strategii nauczania i uniwersalnego projektowania zajęć).	PS_W10	SN_W10	P7S_WG

Efekty kształcenia w zakresie UMIEJĘTNOŚCI

Opis przedmiotowego efektu kształcenia		W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student posiada pogłębione umiejętności diagnostyczne, mające na celu rozpoznanie problemów i potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a w szczególności nieprzystosowanych społecznie, z niepełnosprawnością intelektualną czy spektrum autyzmu, oceniania złożonych sytuacji terapeutycznych, resocjalizacyjnych oraz rehabilitacyjnych, a także umiejętność opracowywania odpowiednich działań w oparciu o postawioną diagnozę z uwzględnieniem specjalnych potrzeb wychowanków.	PS_U03	SN_U03, SN_U05, SN_U11	P7S_UW
2.	Student potrafi wykorzystywać wiedzę psychologiczną i rozszerzoną wiedzę pedagogiczną do analizowania zachowań i procesów w obszarze edukacji, rehabilitacji, terapii i resocjalizacji oraz wykorzystywać zdobytą wiedzę do organizacji działań integrujących,	PS_U04	SN_U08, SN_U09, SN_U10, SN_U11	P7S_UW

	włączających i wspierające rozwój podopiecznych, w tym wdrażać efektywne programy zwiększające umiejętności poznawcze i kompetencje społeczne uczniów oraz poprawiające integrację rówieśniczą.			
3.	Student organizuje pracę z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w szczególności z dziećmi z autyzmem, niedostosowanymi społecznie, z niepełnosprawnością intelektualną, a także prowadzi dokumentację pracy edukacyjnej, resocjalizacyjnej, rehabilitacyjnej, włączającej i terapeutycznej i profilaktycznej.	PS_U05	SN_U04, SN_U08, SN_U09, SN_U10, SN_U11	P7S_UW
4.	Student posiada rozwinięte umiejętności metodyczne, konieczne do projektowania i realizacji zadań resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, integrujących, włączających i profilaktycznych zgodnie z wymogami metodyki pedagogiki specjalnej odpowiednio do potrzeb i możliwości jednostki, jest przygotowany do prowadzenia zajęć w grupie zróżnicowanej, wykorzystania zasad i metod indywidualnego projektowania zajęć, ponadto krytycznie ocenia przydatność typowych metod i procedur edukacyjno-wychowawczych i terapeutycznych.	PS_U06	SN_U03, SN_U05, SN_U07, SN_U11	P7S_UO
5.	Student potrafi pracować w zespole, przyjmuje i wyznacza różne zadania zawodowe, w tym związane z projektowaniem i realizacją badań, potrafi kierować zespołem oraz posiada umiejętności krytycznej analizy własnych działań zawodowych.	PS_U07	SN_U13, SN_U14	P7S_UO
6.	Student posiada rozwinięte umiejętności komunikowania się – wykorzystuje różne techniki komunikacyjne w celu porozumiewania się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk i ich rodzinami oraz specjalistami, posiada umiejętności efektywnego wykorzystania głosu, ponadto posługuje się językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.	PS_U08	SN_U06, SN_JO02, SN_EG02	P7S_UK
7.	Student wypowiada się w mowie i na piśmie sposób zrozumiały, spójny i precyzyjny, wykorzystując przy tym język obcy i współczesne technologie informacyjne oraz różne źródła uczenia się.	PS_U09	SN_U04, SN_U06, SN_U15, SN_JO02, SN_TI01, SN_TI02	P7S_UK, P7S_UU
8.	Student potrafi prezentować własne pomysły, wątpliwości i sugestie oraz uzasadniać ich przy wykorzystaniu wybranych perspektyw teoretycznych oraz zasad etycznych	PS_U10	SN_U04	P7S_UK
9.	Student posługuje się zasadami etycznymi w podejmowanej działalności; przewiduje konsekwencje działań resocjalizacyjnych, terapeutycznych, rehabilitacyjno-rewalidacyjnych, włączających i integrujących, potrafi udzielić pierwszej pomocy medycznej.	PS_U11	SN_U12	P7S_UU
10.	Student posiada umiejętności projektowania ścieżki własnego rozwoju zawodowego, planuje i realizuje ideę uczenia się przez całe życie.	PS_U12	SN_U16	P7S_UU
Efekty kształcenia w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH				

Opis przedmiotowego efektu kształcenia		W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student docenia tradycje i dorobek pedagogiki specjalnej i potrzebę ich poszerzenia o nowe obszary, docenia znaczenie pedagogiki dla rozwoju prawidłowych więzi w środowiskach społecznych, ponadto jest zdolny do krytycznego wykorzystania zdobytej wiedzy.	PS_K01	SN_K03	P7S_KK
2.	Student wykazuje wrażliwość na problemy z obszaru pedagogiki specjalnej, rozumie problemy i potrzeby osób ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi, w szczególności z niepełnosprawnością intelektualną, z ASD i niedostosowanych społecznie, ponadto jest gotów do komunikowania się i współpracy z otoczeniem.	PS_K02	SN_K04, SN_K05	P7S_KR
3.	Student jest gotów do krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności, ma świadomość potrzeby ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego, dokonywania samooceny własnych kompetencji i doskonalenia umiejętności w ciągu całego życia.	PS_K03	SN_K01	P7S_KK
4.	Student ma przekonanie o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań terapeutycznych, resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, włączających i integrujących w środowisku otwartym.	PS_K04	SN_K02, SN_K03	P7S_KO
5.	Student wykazuje gotowość do odpowiedzialnego traktowania obowiązków zawodowych; wykazuje aktywność i odznacza się wytrwałością w realizacji indywidualnych i zespołowych działań profesjonalnych w zakresie pedagogiki specjalnej.	PS_K05	SN_K06	P7S_KO
6.	Student jest gotów do aktywnego uczestnictwa w grupach, organizacjach i instytucjach realizujących działania pedagogiczne, resocjalizacyjne, rewalidacyjne, włączające i integrujące, jest zdolny do porozumiewania się z osobami będącymi i niebędącymi specjalistami w danej dziedzinie, prezentowania właściwe postawy wobec alternatywnych sposobów komunikacji osób z niepełnosprawnością oraz ich użytkowników, ponadto student szanuje kulturę języka.	PS_K06	SN_K07	P7S_KO
7.	Student ma świadomość znaczenia profesjonalizmu, zachowania się w sposób etyczny, jest świadom etycznego wymiaru badań naukowych, postępuje zgodnie z zasadami etyki zawodowej w odniesieniu do własnej i cudzej pracy.	PS_K07	SN_K04, SN_K05	P7S_KR
Treści kształcenia				
- Zapoznanie z aktami prawnymi dotyczącymi zagadnień bhp, regulaminem placówki, planem dnia, programem wychowawczym i inną dokumentacją obowiązującą w placówce.				

<ul style="list-style-type: none"> - Zapoznanie się ze strukturą organizacyjną i ze specyficznymi trudnościami funkcjonowania placówki. - Sprawowaniu opieki i nadzoru nad grupą. - Analiza dokumentów wychowanków ze szczególnym uwzględnieniem jego sytuacji rodzinnej i osobowościowej. Sporządzenie charakterystyki przypadku (bez podawania danych osobowych). - Opracowanie IPET-u przy współpracy z opiekunem praktyk i wychowankiem. - Prowadzenie zajęć resocjalizacyjnych wynikających z programu kształcenia, organizacja czasu wolnego wychowanków. - Podejmowanie działań wychowawczych wynikających z zastanych sytuacji, prowadzenie zorganizowanych zajęć wychowawczych. - Planowanie zajęć w postaci konspektów, samodzielne prowadzenie zajęć. 		
Sposoby weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych		
Aktywność podczas zajęć, egzamin, ocena pracy grupy, samoocena grupy/studenta, scenariusz zajęć – ocena.		
Stosowane metody dydaktyczne i pomoce naukowe		
Praca w grupie zadaniowej, praca z tekstem, praca w małej grupie, autoprezentacja, dyskusja panelowa, burza mózgów.		
Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)		Obciążenie studenta (h)
Formy nakładu pracy studenta		ST NST
1) <i>Udział w zajęciach teoretycznych (wykłady)</i>		
2) <i>Udział w zajęciach praktycznych (ćwiczenia praktyczne, warsztaty, pracownia, laboratorium, zajęcia terenowe, projekt, seminarium)</i>		60
3) <i>Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego (suma 1+2)</i>		
4) <i>Praca własna (np. samodzielne czytanie literatury, przygotowanie do zajęć, powtarzanie materiału, prace domowe i projektowe)</i>		115
Sumaryczne obciążenie pracą studenta (h):		175
Suma punktów ECTS (zgodnie z planem studiów):		7

Literatura obowiązkowa	
Regulamin praktyk studenckich, program praktyki, dokumentacja placówki, w której odbywana jest praktyka, akty prawne.	
Literatura uzupełniająca	
j.w.	

SYLABUS PRZEDMIOTU PROGRAMOWEGO

Instytucja	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Jednostka prowadząca	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Kierunek studiów	PEDAGOGIKA SPECJALNA
Nazwa przedmiotu	PRAKTYKA RESOCJALIZACYJNA W PLACÓWKACH PENITENCJARNYCH

Kod przedmiotu	R.2.3.
Moduł	
Nazwa specjalności (jeśli dotyczy)	Resocjalizacja z socjoterapią
Poziom kształcenia	Jednolite studia magisterskie
Profil kształcenia	Praktyczny
Forma studiów	Studia niestacjonarne
Język wykładowy	Polski
Typ przedmiotu	Obligatoryjny
Wskazany semestr kształcenia	10
Całkowita liczba punktów ECTS	7
Forma prowadzenia zajęć	60 ćw.
Forma zaliczenia	ZO
Kierownik przedmiotu	
Prowadzący zajęcia	

Wymagania wstępne / przedmioty wprowadzające
<ul style="list-style-type: none"> - Podstawowa wiedza i umiejętności z zakresu specjalności. - Posiadanie wiedzy z zakresu profilaktyki i działań resocjalizacyjnych podejmowanych wobec młodzieży niedostosowanej w środowisku otwartym.
Cele kształcenia w zakresie przedmiotu
<p>C-1 - Zapoznanie studentów ze specyfiką pracy funkcjonariuszy służby więziennej</p> <p>C-2 Nawiązanie kontaktów z podopiecznymi zakładu karnego/aresztu śledczego, doskonalenie warsztatu metodycznego w pracy z osadzonymi oraz umiejętności współpracy ze specjalistami.</p> <p>C-3 Rozwijanie umiejętności planowania, prowadzenia i dokumentowania działalności resocjalizacyjnej i penitencjarnej.</p> <p>C-4 Wzmocnienie umiejętności postępowania zgodne z zasadami i normami etycznymi.</p> <p>C-5 Doskonalenie umiejętności współpracy i współdziałania.</p>

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU

Efekty kształcenia w zakresie WIEDZY				
Lp.	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student zna współczesne podejścia do problemów uczniów ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi (podmiotowość, autonomia, samostanowienie, jakość życia) i związanych z tym form edukacji.	PS_W06	SN_W06, SN_W08, SN_W09	P7S_WG
2.	Student posiada pogłębioną wiedzę o uczestnikach oddziaływań edukacyjno-wychowawczych, resocjalizacyjnych, rewalidacyjnych i włączających – osobach niedostosowanych społecznie, z niepełnosprawnością intelektualną, ze spektrum autyzmu.	PS_W07	SN_W06, SN_W08, SN_W09	P7S_WG

3.	Student posiada uporządkowaną wiedzę o wybranych koncepcjach rehabilitacji, resocjalizacji, edukacji, terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, rozumie uwarunkowania tych oddziaływań, w tym wynikające z nowych form edukacji (integracyjnej, włączającej), rozumie ponadto specyfikę oddziaływań rewalidacyjnych, resocjalizacyjnych, terapeutycznych i włączających wobec osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	PS_W08		P7S_WG
4.	Student posiada pogłębioną wiedzę merytoryczną, niezbędną do prowadzenia zajęć: zna metodykę wykonywania zadań rewalidacyjnych, resocjalizacyjnych, terapeutycznych i włączających, w tym z zakresu organizacji i metodyki kształcenia ucznia w systemie integracyjnym i włączającym, w szczególności modeli współpracy pedagogów specjalnych z nauczycielami, specjalistami i rodzicami – rozumie normy oraz procedury stosowane w pedagogice specjalnej (w tym modele indywidualizacji lekcji, efektywnych strategii nauczania i uniwersalnego projektowania zajęć).	PS_W10	SN_W10	P7S_WG
Efekty kształcenia w zakresie UMIEJĘTNOŚCI				
Opis przedmiotowego efektu kształcenia		W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student posiada pogłębione umiejętności diagnostyczne, mające na celu rozpoznanie problemów i potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a w szczególności nieprzystosowanych społecznie, z niepełnosprawnością intelektualną czy spektrum autyzmu, oceniania złożonych sytuacji terapeutycznych, resocjalizacyjnych oraz rehabilitacyjnych, a także umiejętność opracowywania odpowiednich działań w oparciu o postawioną diagnozę z uwzględnieniem specjalnych potrzeb wychowanków.	PS_U03	SN_U03, SN_U05, SN_U11	P7S_UW
2.	Student potrafi wykorzystywać wiedzę psychologiczną i rozszerzoną wiedzę pedagogiczną do analizowania zachowań i procesów w obszarze edukacji, rehabilitacji, terapii i resocjalizacji oraz wykorzystywać zdobytą wiedzę do organizacji działań integrujących, włączających i wspierające rozwój podopiecznych, w tym wdrażać efektywne programy zwiększające umiejętności poznawcze i kompetencje społeczne uczniów oraz poprawiające integrację rówieśniczą.	PS_U04	SN_U08, SN_U09, SN_U10, SN_U11	P7S_UW
3.	Student organizuje pracę z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w szczególności z dziećmi z autyzmem, niedostosowanymi społecznie, z niepełnosprawnością intelektualną, a także prowadzi	PS_U05	SN_U04, SN_U08, SN_U09, SN_U10,	P7S_UW

	dokumentację pracy edukacyjnej, resocjalizacyjnej, rehabilitacyjnej, włączającej i terapeutycznej i profilaktycznej.		SN_U11	
4.	Student posiada rozwinięte umiejętności metodyczne, konieczne do projektowania i realizacji zadań resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, integrujących, włączających i profilaktycznych zgodnie z wymogami metodyki pedagogiki specjalnej odpowiednio do potrzeb i możliwości jednostki, jest przygotowany do prowadzenia zajęć w grupie zróżnicowanej, wykorzystania zasad i metod indywidualnego projektowania zajęć, ponadto krytycznie ocenia przydatność typowych metod i procedur edukacyjno-wychowawczych i terapeutycznych.	PS_U06	SN_U03, SN_U05, SN_U07, SN_U11	P7S_UO
5.	Student potrafi pracować w zespole, przyjmuje i wyznacza różne zadania zawodowe, w tym związane z projektowaniem i realizacją badań, potrafi kierować zespołem oraz posiada umiejętności krytycznej analizy własnych działań zawodowych.	PS_U07	SN_U13, SN_U14	P7S_UO
6.	Student posiada rozwinięte umiejętności komunikowania się – wykorzystuje różne techniki komunikacyjne w celu porozumiewania się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk i ich rodzinami oraz specjalistami, posiada umiejętności efektywnego wykorzystania głosu, ponadto posługuje się językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.	PS_U08	SN_U06, SN_JO02, SN_EG02	P7S_UK
7.	Student wypowiada się w mowie i na piśmie sposób zrozumiały, spójny i precyzyjny, wykorzystując przy tym język obcy i współczesne technologie informacyjne oraz różne źródła uczenia się.	PS_U09	SN_U04, SN_U06, SN_U15, SN_JO02, SN_TI01, SN_TI02	P7S_UK, P7S_UU
8.	Student potrafi prezentować własne pomysły, wątpliwości i sugestie oraz uzasadniać ich przy wykorzystaniu wybranych perspektyw teoretycznych oraz zasad etycznych	PS_U10	SN_U04	P7S_UK
9.	Student posługuje się zasadami etycznymi w podejmowanej działalności; przewiduje konsekwencje działań resocjalizacyjnych, terapeutycznych, rehabilitacyjno-rewalidacyjnych, włączających i integrujących, potrafi udzielić pierwszej pomocy medycznej.	PS_U11	SN_U12	P7S_UU
10.	Student posiada umiejętności projektowania ścieżki własnego rozwoju zawodowego, planuje i realizuje ideę uczenia się przez całe życie.	PS_U12	SN_U16	P7S_UU
Efekty kształcenia w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH				

Opis przedmiotowego efektu kształcenia		W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student docenia tradycje i dorobek pedagogiki specjalnej i potrzebę ich poszerzenia o nowe obszary, docenia znaczenie pedagogiki dla rozwoju prawidłowych więzi w środowiskach społecznych, ponadto jest zdolny do krytycznego wykorzystania zdobytej wiedzy.	PS_K01	SN_K03	P7S_KK
2.	Student wykazuje wrażliwość na problemy z obszaru pedagogiki specjalnej, rozumie problemy i potrzeby osób ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi, w szczególności z niepełnosprawnością intelektualną, z ASD i niedostosowanych społecznie, ponadto jest gotów do komunikowania się i współpracy z otoczeniem.	PS_K02	SN_K04, SN_K05	P7S_KR
3.	Student jest gotów do krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności, ma świadomość potrzeby ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego, dokonywania samooceny własnych kompetencji i doskonalenia umiejętności w ciągu całego życia.	PS_K03	SN_K01	P7S_KK
4.	Student ma przekonanie o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań terapeutycznych, resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, włączających i integrujących w środowisku otwartym.	PS_K04	SN_K02, SN_K03	P7S_KO
5.	Student wykazuje gotowość do odpowiedzialnego traktowania obowiązków zawodowych; wykazuje aktywność i odznacza się wytrwałością w realizacji indywidualnych i zespołowych działań profesjonalnych w zakresie pedagogiki specjalnej.	PS_K05	SN_K06	P7S_KO
6.	Student jest gotów do aktywnego uczestnictwa w grupach, organizacjach i instytucjach realizujących działania pedagogiczne, resocjalizacyjne, rewalidacyjne, włączające i integrujące, jest zdolny do porozumiewania się z osobami będącymi i niebędącymi specjalistami w danej dziedzinie, prezentowania właściwe postawy wobec alternatywnych sposobów komunikacji osób z niepełnosprawnością oraz ich użytkowników, ponadto student szanuje kulturę języka.	PS_K06	SN_K07	P7S_KO
7.	Student ma świadomość znaczenia profesjonalizmu, zachowania się w sposób etyczny, jest świadom etycznego wymiaru badań naukowych, postępuje zgodnie z zasadami etyki zawodowej w odniesieniu do własnej i cudzej pracy.	PS_K07	SN_K04, SN_K05	P7S_KR
Treści kształcenia				

<ul style="list-style-type: none"> - Poznanie struktury organizacyjnej zakładu karnego/aresztu śledczego, warunków funkcjonowania oraz specyfiki jej działalności (baza, obowiązki i prawa pracowników, obowiązujące przepisy prawne: statut, regulamin, zarządzenia, formy i metody pracy). - Zapoznanie się ze specyficznymi trudnościami funkcjonowania placówki. - Analiza dokumentów osadzonych/aresztowanych ze szczególnym uwzględnieniem jego sytuacji rodzinnej i osobowościowej. Sporządzenie charakterystyki przypadku (bez podawania danych osobowych). - Opracowanie IPR-u przy współpracy z opiekunem praktyk i osadzonego. - Zapoznanie się z określonymi formami wsparcia, realizowanymi przez zakład karny/areszt śledczy (wsparcia postpenitencjarnego, terapeutycznego itd.). - Podejmowanie, w uzgodnieniu z kierownictwem instytucji przyjmującej na praktyki, samodzielnych działań penitencjarnych i readaptacyjnych na rzecz osadzonych. - Podejmowanie działań wychowawczych wynikających z zastanych sytuacji, prowadzenie zorganizowanych zajęć wychowawczych. - Planowanie zajęć w postaci konspektów, samodzielne prowadzenie zajęć. 		
Sposoby weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych		
Aktywność podczas zajęć, egzamin, ocena pracy grupy, samoocena grupy/studenta, scenariusz zajęć – ocena.		
Stosowane metody dydaktyczne i pomoce naukowe		
Praca w grupie zadaniowej, praca z tekstem, praca w małej grupie, autoprezentacja, dyskusja panelowa, burza mózgów.		
Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)		Obciążenie studenta (h)
Formy nakładu pracy studenta		ST NST
1) <i>Udział w zajęciach teoretycznych (wykłady)</i>		
2) <i>Udział w zajęciach praktycznych (ćwiczenia praktyczne, warsztaty, pracownia, laboratorium, zajęcia terenowe, projekt, seminarium)</i>		60
3) <i>Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego (suma 1+2)</i>		
4) <i>Praca własna (np. samodzielne czytanie literatury, przygotowanie do zajęć, powtarzanie materiału, prace domowe i projektowe)</i>		115
Sumaryczne obciążenie pracą studenta (h):		175
Suma punktów ECTS (zgodnie z planem studiów):		7

Literatura obowiązkowa	
Regulamin praktyk studenckich, program praktyki, dokumentacja placówki, w której odbywana jest praktyka, akty prawne.	
Literatura uzupełniająca	
j.w.	

SYLABUS PRZEDMIOTU PROGRAMOWEGO

Instytucja	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Jednostka prowadząca	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach

Kierunek studiów	PEDAGOGIKA SPECJALNA
Nazwa przedmiotu	PRAKTYKA ZAWODOWA W ŚRODOWISKU OTWARTYM
Kod przedmiotu	R.2.1.
Moduł	
Nazwa specjalności (jeśli dotyczy)	Resocjalizacja z socjoterapią
Poziom kształcenia	Jednolite studia magisterskie
Profil kształcenia	Praktyczny
Forma studiów	Studia niestacjonarne
Język wykładowy	Polski
Typ przedmiotu	Obligatoryjny
Wskazany semestr kształcenia	7
Całkowita liczba punktów ECTS	7
Forma prowadzenia zajęć	30 ćw.
Forma zaliczenia	ZO
Kierownik przedmiotu	
Prowadzący zajęcia	

Wymagania wstępne / przedmioty wprowadzające
<ul style="list-style-type: none"> - Znajomość podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny pracy obowiązujących w placówce. - Posiadanie wiedzy z zakresu profilaktyki i działań resocjalizacyjnych podejmowanych wobec młodzieży niedostosowanej w środowisku otwartym.
Cele kształcenia w zakresie przedmiotu
<p>C-1 Rozwijanie umiejętności organizowania pracy profilaktyczno-wychowawczej. C-2 Kształtowanie umiejętności pedagogicznych niezbędnych w przyszłej pracy. C-3 Praktyczne przygotowanie studentów do wykonywanego zawodu. C-4 Rozwijanie aktywności studentów, doskonalenie umiejętności działania zespołowego. C-5 Rozwijanie myślenia refleksyjnego.</p>

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU

Efekty kształcenia w zakresie WIEDZY				
Lp.	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student zna współczesne podejścia do problemów uczniów ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi (podmiotowość, autonomia, samostanowienie, jakość życia) i związanych z tym form edukacji.	PS_W06	SN_W06, SN_W08, SN_W09	P7S_WG
2.	Student posiada pogłębioną wiedzę o uczestnikach oddziaływań edukacyjno-wychowawczych, resocjalizacyjnych, rewalidacyjnych i włączających – osobach niedostosowanych społecznie, z niepełnosprawnością intelektualną, ze spektrum autyzmu.	PS_W07	SN_W06, SN_W08, SN_W09	P7S_WG

3.	Student posiada uporządkowaną wiedzę o wybranych koncepcjach rehabilitacji, resocjalizacji, edukacji, terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, rozumie uwarunkowania tych oddziaływań, w tym wynikające z nowych form edukacji (integracyjnej, włączającej), rozumie ponadto specyfikę oddziaływań rewalidacyjnych, resocjalizacyjnych, terapeutycznych i włączających wobec osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	PS_W08		P7S_WG
4.	Student posiada pogłębioną wiedzę merytoryczną, niezbędną do prowadzenia zajęć: zna metodykę wykonywania zadań rewalidacyjnych, resocjalizacyjnych, terapeutycznych i włączających, w tym z zakresu organizacji i metodyki kształcenia ucznia w systemie integracyjnym i włączającym, w szczególności modeli współpracy pedagogów specjalnych z nauczycielami, specjalistami i rodzicami – rozumie normy oraz procedury stosowane w pedagogice specjalnej (w tym modele indywidualizacji lekcji, efektywnych strategii nauczania i uniwersalnego projektowania zajęć).	PS_W10	SN_W10	P7S_WG
Efekty kształcenia w zakresie UMIEJĘTNOŚCI				
Opis przedmiotowego efektu kształcenia		W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student posiada pogłębione umiejętności diagnostyczne, mające na celu rozpoznanie problemów i potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a w szczególności nieprzystosowanych społecznie, z niepełnosprawnością intelektualną czy spektrum autyzmu, oceniania złożonych sytuacji terapeutycznych, resocjalizacyjnych oraz rehabilitacyjnych, a także umiejętność opracowywania odpowiednich działań w oparciu o postawioną diagnozę z uwzględnieniem specjalnych potrzeb wychowanków.	PS_U03	SN_U03, SN_U05, SN_U11	P7S_UW
2.	Student potrafi wykorzystywać wiedzę psychologiczną i rozszerzoną wiedzę pedagogiczną do analizowania zachowań i procesów w obszarze edukacji, rehabilitacji, terapii i resocjalizacji oraz wykorzystywać zdobytą wiedzę do organizacji działań integrujących, włączających i wspierające rozwój podopiecznych, w tym wdrażać efektywne programy zwiększające umiejętności poznawcze i kompetencje społeczne uczniów oraz poprawiające integrację rówieśniczą.	PS_U04	SN_U08, SN_U09, SN_U10, SN_U11	P7S_UW
3.	Student organizuje pracę z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w szczególności z dziećmi z autyzmem, niedostosowanymi społecznie, z niepełnosprawnością intelektualną, a także prowadzi	PS_U05	SN_U04, SN_U08, SN_U09, SN_U10,	P7S_UW

	dokumentację pracy edukacyjnej, resocjalizacyjnej, rehabilitacyjnej, włączającej i terapeutycznej i profilaktycznej.		SN_U11	
4.	Student posiada rozwinięte umiejętności metodyczne, konieczne do projektowania i realizacji zadań resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, integrujących, włączających i profilaktycznych zgodnie z wymogami metodyki pedagogiki specjalnej odpowiednio do potrzeb i możliwości jednostki, jest przygotowany do prowadzenia zajęć w grupie zróżnicowanej, wykorzystania zasad i metod indywidualnego projektowania zajęć, ponadto krytycznie ocenia przydatność typowych metod i procedur edukacyjno-wychowawczych i terapeutycznych.	PS_U06	SN_U03, SN_U05, SN_U07, SN_U11	P7S_UO
5.	Student potrafi pracować w zespole, przyjmuje i wyznacza różne zadania zawodowe, w tym związane z projektowaniem i realizacją badań, potrafi kierować zespołem oraz posiada umiejętności krytycznej analizy własnych działań zawodowych.	PS_U07	SN_U13, SN_U14	P7S_UO
6.	Student posiada rozwinięte umiejętności komunikowania się – wykorzystuje różne techniki komunikacyjne w celu porozumiewania się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk i ich rodzinami oraz specjalistami, posiada umiejętności efektywnego wykorzystania głosu, ponadto posługuje się językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.	PS_U08	SN_U06, SN_JO02, SN_EG02	P7S_UK
7.	Student wypowiada się w mowie i na piśmie sposób zrozumiały, spójny i precyzyjny, wykorzystując przy tym język obcy i współczesne technologie informacyjne oraz różne źródła uczenia się.	PS_U09	SN_U04, SN_U06, SN_U15, SN_JO02, SN_TI01, SN_TI02	P7S_UK, P7S_UU
8.	Student potrafi prezentować własne pomysły, wątpliwości i sugestie oraz uzasadniać ich przy wykorzystaniu wybranych perspektyw teoretycznych oraz zasad etycznych	PS_U10	SN_U04	P7S_UK
9.	Student posługuje się zasadami etycznymi w podejmowanej działalności; przewiduje konsekwencje działań resocjalizacyjnych, terapeutycznych, rehabilitacyjno-rewalidacyjnych, włączających i integrujących, potrafi udzielić pierwszej pomocy medycznej.	PS_U11	SN_U12	P7S_UU
10.	Student posiada umiejętności projektowania ścieżki własnego rozwoju zawodowego, planuje i realizuje ideę uczenia się przez całe życie.	PS_U12	SN_U16	P7S_UU
Efekty kształcenia w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH				

Opis przedmiotowego efektu kształcenia		W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student docenia tradycje i dorobek pedagogiki specjalnej i potrzebę ich poszerzenia o nowe obszary, docenia znaczenie pedagogiki dla rozwoju prawidłowych więzi w środowiskach społecznych, ponadto jest zdolny do krytycznego wykorzystania zdobytej wiedzy.	PS_K01	SN_K03	P7S_KK
2.	Student wykazuje wrażliwość na problemy z obszaru pedagogiki specjalnej, rozumie problemy i potrzeby osób ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi, w szczególności z niepełnosprawnością intelektualną, z ASD i niedostosowanych społecznie, ponadto jest gotów do komunikowania się i współpracy z otoczeniem.	PS_K02	SN_K04, SN_K05	P7S_KR
3.	Student jest gotów do krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności, ma świadomość potrzeby ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego, dokonywania samooceny własnych kompetencji i doskonalenia umiejętności w ciągu całego życia.	PS_K03	SN_K01	P7S_KK
4.	Student ma przekonanie o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań terapeutycznych, resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, włączających i integrujących w środowisku otwartym.	PS_K04	SN_K02, SN_K03	P7S_KO
5.	Student wykazuje gotowość do odpowiedzialnego traktowania obowiązków zawodowych; wykazuje aktywność i odznacza się wytrwałością w realizacji indywidualnych i zespołowych działań profesjonalnych w zakresie pedagogiki specjalnej.	PS_K05	SN_K06	P7S_KO
6.	Student jest gotów do aktywnego uczestnictwa w grupach, organizacjach i instytucjach realizujących działania pedagogiczne, resocjalizacyjne, rewalidacyjne, włączające i integrujące, jest zdolny do porozumiewania się z osobami będącymi i niebędącymi specjalistami w danej dziedzinie, prezentowania właściwe postawy wobec alternatywnych sposobów komunikacji osób z niepełnosprawnością oraz ich użytkowników, ponadto student szanuje kulturę języka.	PS_K06	SN_K07	P7S_KO
7.	Student ma świadomość znaczenia profesjonalizmu, zachowania się w sposób etyczny, jest świadom etycznego wymiaru badań naukowych, postępuje zgodnie z zasadami etyki zawodowej w odniesieniu do własnej i cudzej pracy.	PS_K07	SN_K04, SN_K05	P7S_KR
Treści kształcenia				
- Zapoznanie z aktami prawnymi dotyczącymi zagadnień bhp, regulaminem placówki, planem dnia, programem wychowawczym i inną dokumentacją obowiązującą w placówce.				

<ul style="list-style-type: none"> - Zapoznanie się ze strukturą organizacyjną i ze specyficznymi trudnościami funkcjonowania placówki. - Sprawowaniu opieki i nadzoru nad grupą. - Prowadzenie zajęć wynikających z programu kształcenia, organizacja czasu wolnego wychowanków. - Podejmowanie działań wychowawczych wynikających z zastanych sytuacji, prowadzenie zorganizowanych zajęć wychowawczych. - Planowanie zajęć w postaci konspektów, samodzielne prowadzenie zajęć. 		
Sposoby weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych		
Aktywność podczas zajęć, egzamin, ocena pracy grupy, samoocena grupy/studenta, scenariusz zajęć – ocena.		
Stosowane metody dydaktyczne i pomoce naukowe		
Praca w grupie zadaniowej, praca z tekstem, praca w małej grupie, autoprezentacja, dyskusja panelowa, burza mózgów.		
Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)		Obciążenie studenta (h)
Formy nakładu pracy studenta		ST NST
1) <i>Udział w zajęciach teoretycznych (wykłady)</i>		
2) <i>Udział w zajęciach praktycznych (ćwiczenia praktyczne, warsztaty, pracownia, laboratorium, zajęcia terenowe, projekt, seminarium)</i>		30
3) <i>Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego (suma 1+2)</i>		
4) <i>Praca własna (np. samodzielne czytanie literatury, przygotowanie do zajęć, powtarzanie materiału, prace domowe i projektowe)</i>		145
Sumaryczne obciążenie pracą studenta (h):		175
Suma punktów ECTS (zgodnie z planem studiów):		7

Literatura obowiązkowa	
Regulamin praktyk studenckich, program praktyki, dokumentacja placówki, w której odbywana jest praktyka, akty prawne.	
Literatura uzupełniająca	
j.w.	

SYLABUS PRZEDMIOTU PROGRAMOWEGO

Instytucja	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Jednostka prowadząca	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Kierunek studiów	PEDAGOGIKA SPECJALNA
Nazwa przedmiotu	PROJEKTOWANIE PRACY PROFILAKTYCZNO-RESOCJALIZACYJNEJ
Kod przedmiotu	R.1.10.
Moduł	
Nazwa specjalności (jeśli dotyczy)	Resocjalizacja z socjoterapią

Poziom kształcenia	Jednolite studia magisterskie
Profil kształcenia	Praktyczny
Forma studiów	Studia niestacjonarne
Język wykładowy	Polski
Typ przedmiotu	Obligatoryjny
Wskazany semestr kształcenia	6
Całkowita liczba punktów ECTS	3
Forma prowadzenia zajęć	15 ćw.
Forma zaliczenia	ZO
Kierownik przedmiotu	Mgr Maria Szafrąńska
Prowadzący zajęcia	Mgr Maria Szafrąńska

Wymagania wstępne / przedmioty wprowadzające	
Wiedza z zakresu pedagogiki resocjalizacyjnej i penitencjarnej, metodyki resocjalizacji, KKW i Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich. Umiejętności w zakresie racjonalnego oceniania zachowań ludzkich, pracy w grupie. Znajomość i przestrzeganie zasady etyki zawodowej.	
Cele kształcenia w zakresie przedmiotu	
C-1 Wyposażenie studentów w wiedzę umożliwiającą organizowanie procesu resocjalizacji.	
C-2 Kształtowanie umiejętności planowania i realizowania pracy resocjalizacyjnej z nieletnim i osadzonym.	
C-3 Wyposażenie studenta kompetencje niezbędne do samodzielnej pracy dydaktycznej oraz do ciągłego doskonalenia warsztatu pracy..	

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU

Efekty kształcenia w zakresie WIEDZY				
Lp.	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student posiada pogłębioną wiedzę merytoryczną, niezbędną do prowadzenia zajęć: zna metodykę wykonywania zadań rewalidacyjnych, resocjalizacyjnych, terapeutycznych i włączających, w tym z zakresu organizacji i metodyki kształcenia ucznia w systemie integracyjnym i włączającym, w szczególności modeli współpracy pedagogów specjalnych z nauczycielami, specjalistami i rodzicami – rozumie normy oraz procedury stosowane w pedagogice specjalnej (w tym modele indywidualizacji lekcji, efektywnych strategii nauczania i uniwersalnego projektowania zajęć).	PS_W10	SN_W10	P7S_WG
Efekty kształcenia w zakresie UMIEJĘTNOŚCI				

Opis przedmiotowego efektu kształcenia		W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student organizuje pracę z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w szczególności z dziećmi z autyzmem, niedostosowanymi społecznie, z niepełnosprawnością intelektualną, a także prowadzi dokumentację pracy edukacyjnej, resocjalizacyjnej, rehabilitacyjnej, włączającej i terapeutycznej i profilaktycznej.	PS_U05	SN_U04, SN_U08, SN_U09, SN_U10, SN_U11	P7S_UW
Efekty kształcenia w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH				
Opis przedmiotowego efektu kształcenia		W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student ma przekonanie o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań terapeutycznych, resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, włączających i integrujących w środowisku otwartym.	PS_K04	SN_K02, SN_K03	P7S_KO
Treści kształcenia				
<ul style="list-style-type: none"> - Projektowania programów - poznanie niezbędnej terminologii (identyfikacja, diagnoza, konceptualizacja, wdrażanie). - Etapy konstruowania programów. - Projektowanie pracy z nieletnimi (IPET) - diagnoza, kierunki postępowania z nieletnim, typ kontroli, stosowane metody, zadania wychowawcy, współpraca z otoczeniem wewnętrznym i zewnętrznym, konstruowanie programu, planu i kontraktu. - Specyfika konstruowania oddziaływań wobec nieletnich z tzw. podwójną diagnozą. - Systemy odbywania kary w resocjalizacji dorosłych. Podstawy prawne. - System programowego oddziaływania - etapy programu, projektowanie programu zgodnie z art. 95§2kkw. - Odbywanie kary w systemie terapeutycznym. Programy terapeutyczne stosowane w pracy z osadzonymi. 				
Sposoby weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych				
Zadanie otwarte, wykonywanie w grupie zadań problemowych - projektowanie programów wychowawczych, profilaktycznych, resocjalizacyjnych.				
Stosowane metody dydaktyczne i pomoce naukowe				
Gry dydaktyczne, burza mózgów, objaśnienie lub wyjaśnienie, metoda problemowa, zajęcia warsztatowe – realizacja fragmentu programu, praca w małej grupie.				

Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)	Obciążenie studenta (h)	
	ST	NST
Formy nakładu pracy studenta		
1) Udział w zajęciach teoretycznych (wykłady)		
2) Udział w zajęciach praktycznych (ćwiczenia praktyczne, warsztaty, pracownia, laboratorium, zajęcia terenowe, projekt, seminarium)		15
3) Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego (suma 1+2)		15
4) Praca własna (np. samodzielne czytanie literatury, przygotowanie do zajęć, powtarzanie materiału, prace domowe i projektowe)		60
Sumaryczne obciążenie pracą studenta (h):		75
Suma punktów ECTS (zgodnie z planem studiów):		3

Literatura obowiązkowa
<ul style="list-style-type: none"> - Machel H., Więzienie jako instytucja karna i resocjalizacyjna, Gdańsk 2006. - Machel H. (red.), Wykonywanie kary pozbawienia wolności w Polsce - w poszukiwaniu skuteczności, Gdańsk 2006. - Marczak M. (red.), Resocjalizacyjne programy penitencjarne realizowane przez służbę więzienną w Polsce, Kraków 2009. - Urban B., Stanik J. (red.), Resocjalizacja, t. 1 i 2, Warszawa 2007.
Literatura uzupełniająca
- Akty prawne

SYLABUS PRZEDMIOTU PROGRAMOWEGO

Instytucja	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Jednostka prowadząca	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Kierunek studiów	PEDAGOGIKA SPECJALNA
Nazwa przedmiotu	READAPTACJA SPOŁECZNA
Kod przedmiotu	R.1.11.
Moduł	
Nazwa specjalności (jeśli dotyczy)	Resocjalizacja z socjoterapią
Poziom kształcenia	Jednolite studia magisterskie
Profil kształcenia	Praktyczny
Forma studiów	Studia niestacjonarne
Język wykładowy	Polski
Typ przedmiotu	Obligatoryjny
Wskazany semestr kształcenia	8
Całkowita liczba punktów ECTS	4
Forma prowadzenia zajęć	15 ćw.
Forma zaliczenia	Egzamin
Kierownik przedmiotu	Dr Monika Czerw/ prof. Arkadiusz Karwacki
Prowadzący zajęcia	Dr Monika Czerw/ prof. Arkadiusz Karwacki

Wymagania wstępne / przedmioty wprowadzające
Wiedza z pedagogiki resocjalizacyjnej, prawnych podstaw resocjalizacji, metodyki resocjalizacji. Umiejętność poszukiwania informacji prawnej. Umiejętność korzystania z mediów elektronicznych i wypełniania druków urzędowych.
Cele kształcenia w zakresie przedmiotu
C-1 Wyposażenie studentów w wiedzę o readaptacji społecznej nieletnich i dorosłych oraz o pomocy postpenitencjarnej. C-2 Nauka budowania planów readaptacyjnych dla skazanych i nieletnich. C-3 Rozwijanie umiejętności samodzielnej pracy i odpowiedzialnego traktowania obowiązków. C-4 Rozwijanie kompetencji współpracy z różnymi podmiotami.

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU

Efekty kształcenia w zakresie WIEDZY				
Lp.	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student posiada uporządkowaną wiedzę o wybranych koncepcjach rehabilitacji, resocjalizacji, edukacji, terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, rozumie uwarunkowania tych oddziaływań, w tym wynikające z nowych form edukacji (integracyjnej, włączającej), rozumie ponadto specyfikę oddziaływań rewalidacyjnych, resocjalizacyjnych, terapeutycznych i włączających wobec osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	PS_W08		P7S_WG
2.	Student posiada uporządkowaną i pogłębioną wiedzę o strukturze i funkcjach systemu kształcenia specjalnego – o jego podstawach prawnych, celach, zadaniach, organizacji różnych instytucji edukacyjno-wychowawczych, resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, terapeutycznych i integracyjnych.	PS_W09	SN_W07	P7S_WK
Efekty kształcenia w zakresie UMIEJĘTNOŚCI				
Lp.	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student wykorzystuje wiedzę teoretyczną z zakresu psychologii, socjologii, biomedycyny, pedagogiki specjalnej i jej subdyscyplin oraz aktualne koncepcje psychologiczne i pedagogiczne w celu analizowania zjawisk i problemów edukacyjnych, resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, wychowawczych, terapeutycznych	PS_U01	SN_U01, SN_U02, SN_U03	P7S_UW

	oraz do projektowania, realizowania i ewaluacji procesu edukacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.				
Efekty kształcenia w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH					
Opis przedmiotowego efektu kształcenia		W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK	
1.	Student jest gotów do aktywnego uczestnictwa w grupach, organizacjach i instytucjach realizujących działania pedagogiczne, resocjalizacyjne, rewalidacyjne, włączające i integrujące, jest zdolny do porozumiewania się z osobami będącymi i niebędącymi specjalistami w danej dziedzinie, prezentowania właściwe postawy wobec alternatywnych sposobów komunikacji osób z niepełnosprawnością oraz ich użytkowników, ponadto student szanuje kulturę języka.	PS_K06	SN_K07	P7S_KO	
Treści kształcenia					
<ul style="list-style-type: none"> - Adaptacja i usamodzielnienie w teorii i praktyce resocjalizacyjnej. - Readaptacja społeczna w polskich koncepcjach resocjalizacyjnych (A. Bałandynowicz, W. Ambrozik, T. Zacharuk, M. Konopczyński, koncepcja usamodzielnienia G. Gajewskiej). - Usamodzielnienie nieletnich i readaptacja społeczna skazanych w świetle polskich i międzynarodowych aktów prawnych. - Przygotowanie skazanych do opuszczenia zakładu karnego: pomoc postpenitencjarna, współpraca ze środowiskiem i rodziną. - Procedura samodzielnienia nieletniego, opuszczającego placówkę resocjalizacyjną – tworzenie planu usamodzielnienia, procedur, opiekun usamodzielnienia. - Bariery i ograniczenia w procesie usamodzielnienia i readaptacji społecznej. - Readaptacja jednostek poddawanych specjalistycznym programom korekcyjno-resocjalizacyjnym w warunkach izolacyjnych i wolnościowych. - Rola rodziny, kuratora, pracownika socjalnego w readaptacji nieletnich i dorosłych. 					
Sposoby weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych					
Aktywność podczas zajęć, ustny sprawdzian wiedzy, ocena pracy grupy, ocena przygotowanego projektu pomocy osobie usamodzielniającej się.					
Stosowane metody dydaktyczne i pomoce naukowe					
Praca w grupie zadaniowej, praca z tekstem, autoprezentacja, dyskusja, metoda projektów.					
Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)				Obciążenie studenta (h)	
Formy nakładu pracy studenta				ST	NST
1) <i>Udział w zajęciach teoretycznych (wykłady)</i>					
2) <i>Udział w zajęciach praktycznych (ćwiczenia praktyczne, warsztaty, pracownia, laboratorium, zajęcia terenowe, projekt, seminarium)</i>					15
3) <i>Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego (suma 1+2)</i>					15

4) Praca własna (np. samodzielne czytanie literatury, przygotowanie do zajęć, powtarzanie materiału, prace domowe i projektowe)		85
Sumaryczne obciążenie pracą studenta (h):		100
Suma punktów ECTS (zgodnie z planem studiów):		4

Literatura obowiązkowa	
<ul style="list-style-type: none"> - Bulenda T., Musidłowski R., System penitencjarny i postpenitencjarny w Polsce, Warszawa 2003. - Fidelus A., Determinanty readaptacji społecznej skazanych, Warszawa 2012. - Kalinowski M., Niewiadomska I., Skazani na wykluczenie, Lublin 2010. - Kozaczuk F., Zagadnienia readaptacji społecznej skazanych, Rzeszów 2009. - Motow I., Od resocjalizacji do wsparcia w życiowym usamodzielnieniu, Warszawa 2017. - Szczygieł G., Społeczna readaptacja skazanych w polskim systemie penitencjarnym, Białystok 2002. 	
Literatura uzupełniająca	
<ul style="list-style-type: none"> - Bałandynowicz A., Probacja. Resocjalizacja z udziałem społeczeństwa, Warszawa 2006. 	

SYLABUS PRZEDMIOTU PROGRAMOWEGO

Instytucja	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Jednostka prowadząca	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Kierunek studiów	PEDAGOGIKA SPECJALNA
Nazwa przedmiotu	SOCJOTERAPIA - WARSZTATY
Kod przedmiotu	R.1.17.
Moduł	
Nazwa specjalności (jeśli dotyczy)	Resocjalizacja z socjoterapią
Poziom kształcenia	Jednolite studia magisterskie
Profil kształcenia	Praktyczny
Forma studiów	Studia niestacjonarne
Język wykładowy	Polski
Typ przedmiotu	Obligatoryjny
Wskazany semestr kształcenia	10
Całkowita liczna punktów ECTS	6
Forma prowadzenia zajęć	15 warsztat
Forma zaliczenia	ZO
Kierownik przedmiotu	Dr Magdalena Grochulska/dr Łukasz Kaczmarek/dr Tadeusz Kluz
Prowadzący zajęcia	Dr Magdalena Grochulska/dr Łukasz Kaczmarek/dr Tadeusz Kluz

Wymagania wstępne / przedmioty wprowadzające	
Wiedza z zakresu pedagogiki, psychologii, socjologii małych grup. Umiejętności komunikacyjne i interpersonalne.	
Cele kształcenia w zakresie przedmiotu	
<p>C-1 Wyposażenie studentów w wiedzę metodyczną, konieczną do prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych.</p> <p>C-2 Kształtowanie umiejętności tworzenia programów i prowadzenia spotkań grupowych.</p> <p>C-3 Rozwijanie kompetencji niezbędnych do prowadzenia grupy socjoterapeutycznej, w tym wrażliwości na potrzeby podopiecznych.</p>	

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU

Efekty kształcenia w zakresie WIEDZY				
Lp.	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student posiada pogłębioną wiedzę o uczestnikach oddziaływań edukacyjno-wychowawczych, resocjalizacyjnych, rewalidacyjnych i włączających – osobach niedostosowanych społecznie, z niepełnosprawnością intelektualną, ze spektrum autyzmu.	PS_W07	SN_W06, SN_W08, SN_W09	P7S_WG
2.	Student rozumie procesy komunikacji społecznej, zna ich prawidłowości i zakłócenia, w szczególności w odniesieniu do osób z niepełnosprawnością intelektualną, niedostosowanych społecznie, uczniów ze spektrum autyzmu oraz posiada pogłębioną wiedzę o kształtowaniu emisji głosu ucznia, z zakresu kultury języka i efektywnego posługiwania się narządem głosu, a także wiedzę o alternatywnych metodach komunikacji.	PS_W11	SN_W02, SN_EG01	P7S_WG
Efekty kształcenia w zakresie UMIEJĘTNOŚCI				
Lp.	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student wykorzystuje wiedzę teoretyczną z zakresu psychologii, socjologii, biomedycyny, pedagogiki specjalnej i jej subdyscyplin oraz aktualne koncepcje psychologiczne i pedagogiczne w celu analizowania zjawisk i problemów edukacyjnych, resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, wychowawczych, terapeutycznych oraz do projektowania, realizowania i ewaluacji procesu edukacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	PS_U01	SN_U01, SN_U02, SN_U03	P7S_UW
2.	Student posiada rozwinięte umiejętności komunikowania się – wykorzystuje różne techniki komunikacyjne w celu porozumiewania się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk i ich rodzinami oraz specjalistami, posiada umiejętności efektywnego wykorzystania głosu, ponadto posługuje się językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.	PS_U08	SN_U06, SN_JO02, SN_EG02	P7S_UK

Efekty kształcenia w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH					
Opis przedmiotowego efektu kształcenia		W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK	
1.	Student jest gotów do aktywnego uczestnictwa w grupach, organizacjach i instytucjach realizujących działania pedagogiczne, resocjalizacyjne, rewalidacyjne, włączające i integrujące, jest zdolny do porozumiewania się z osobami będącymi i niebędącymi specjalistami w danej dziedzinie, prezentowania właściwe postawy wobec alternatywnych sposobów komunikacji osób z niepełnosprawnością oraz ich użytkowników, ponadto student szanuje kulturę języka.	PS_K06	SN_K07	P7S_KO	
Treści kształcenia					
<ul style="list-style-type: none"> - Tworzenie grupy socjoterapeutycznej – nabór do grupy, skład grupy. - Struktura zajęć socjoterapeutycznych – rozpoczęcie, praca właściwa, zakończenie). - Program cyklu zajęć z uwzględnieniem specyfiki grupy i problemów podopiecznych. - Dynamika grupy. - Sytuacje trudne w prowadzeniu grupy – opór, opuszczanie zajęć, konflikty między uczestnikami, ryzyko rozpadu grupy. - Metody i techniki pracy socjoterapeutycznej. - Ćwiczenia różnych sytuacji grupowych. - Rola i kompetencje prowadzącego grupę. 					
Sposoby weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych					
Aktywność podczas zajęć, ocena pracy grupy, ocena pracy praktycznej studenta.					
Stosowane metody dydaktyczne i pomoce naukowe					
Metody aktywizujące i praktyczne, zadania projektowe, dyskusja, gry dydaktyczne, analiza efektów pracy zespołowej.					
Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)				Obciążenie studenta (h)	
Formy nakładu pracy studenta				ST	NST
1) <i>Udział w zajęciach teoretycznych (wykłady)</i>					
2) <i>Udział w zajęciach praktycznych (ćwiczenia praktyczne, warsztaty, pracownia, laboratorium, zajęcia terenowe, projekt, seminarium)</i>					15
3) <i>Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego (suma 1+2)</i>					15
4) <i>Praca własna (np. samodzielne czytanie literatury, przygotowanie do zajęć, powtarzanie materiału, prace domowe i projektowe)</i>					135
Sumaryczne obciążenie pracą studenta (h):					150
Suma punktów ECTS (zgodnie z planem studiów):					6

Literatura obowiązkowa
- Jagiełło J., Socjoterapia w szkole. Rubikon, Kraków 2007.
- Geldard K., Geldard D., Jak pracować z dziećmi i młodzieżą w grupach terapeutycznych, Gdańsk 2005.
- Strzemieczny J., Zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży, Warszawa 1993.
- Młyńczyk W. (red.), Socjoterapia - teoria i praktyka, Białystok 2010.
Literatura uzupełniająca
- Robinson B. E., Pomoc psychologiczna dla dzieci alkoholików, Warszawa 1998.
- Sawicka K., Socjoterapia jako forma pracy z dziećmi i młodzieżą przejawiającymi zaburzone zachowania, [w:] I. Dąbrowska-Jabłońska (red.), Terapia dzieci i młodzieży. Metody i techniki pomocy psychopedagogicznej, Kraków 2006.
- Sawicka K., Trudne zachowania uczestników socjoterapii, „Remedium” 2006, nr 3.

SYLABUS PRZEDMIOTU PROGRAMOWEGO

Instytucja	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Jednostka prowadząca	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Kierunek studiów	PEDAGOGIKA SPECJALNA
Nazwa przedmiotu	SPORT W RESOCJALIZACJI
Kod przedmiotu	R.1.16.
Moduł	
Nazwa specjalności (jeśli dotyczy)	Resocjalizacja z socjoterapią
Poziom kształcenia	Jednolite studia magisterskie
Profil kształcenia	Praktyczny
Forma studiów	Studia niestacjonarne
Język wykładowy	Polski
Typ przedmiotu	Obligatoryjny
Wskazany semestr kształcenia	7
Całkowita liczba punktów ECTS	3
Forma prowadzenia zajęć	15 ćw.
Forma zaliczenia	ZO
Kierownik przedmiotu	Dr Monika Czerw/ prof. Arkadiusz Karwacki
Prowadzący zajęcia	Dr Monika Czerw/ prof. Arkadiusz Karwacki

Wymagania wstępne / przedmioty wprowadzające
Wiedza z zakresu pedagogiki resocjalizacyjnej. Znajomość metodyki pracy resocjalizacyjnej. Podstawowa wiedza odnośnie najpopularniejszych dyscyplin sportowych, zasad fair play. Zdolność do nawiązania kontaktu z różnymi grupami społecznymi.
Cele kształcenia w zakresie przedmiotu
C-1 Zapoznanie studentów z walorami wychowawczymi sportu i rekreacji, różnicami między sportem a rekreacją.
C-2 Nauka wykorzystania wybranych rodzajów zajęć rekreacyjno-sportowych w procesie resocjalizacji.
C-3 Uwrażliwienie studentów na wartość zdrowego trybu życia.
C-4 Rozwijanie umiejętności planowania i prowadzenia zajęć sportowych.

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU

Efekty kształcenia w zakresie WIEDZY				
Lp.	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student posiada uporządkowaną i pogłębioną wiedzę o strukturze i funkcjach systemu kształcenia specjalnego – o jego podstawach prawnych, celach, zadaniach, organizacji różnych instytucji edukacyjno-wychowawczych, resocjalizacyjnych, rehabilitacyjnych, terapeutycznych i integracyjnych.	PS_W09	SN_W07	P7S_WK
2.	Student posiada uporządkowaną wiedzę o bezpieczeństwie i higienie pracy w instytucjach szkolnictwa specjalnego, w instytucjach resocjalizacyjnych i wspierających, posiada ponadto wiedzę o pierwszej pomocy przedmedycznej.	PS_W14	SN_W11, SN_Hib01	P7S_WK
Efekty kształcenia w zakresie UMIEJĘTNOŚCI				
	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student potrafi wykorzystywać wiedzę psychologiczną i rozszerzoną wiedzę pedagogiczną do analizowania zachowań i procesów w obszarze edukacji, rehabilitacji, terapii i resocjalizacji oraz wykorzystywać zdobytą wiedzę do organizacji działań integrujących, włączających i wspierające rozwój podopiecznych, w tym wdrażać efektywne programy zwiększające umiejętności poznawcze i kompetencje społeczne uczniów oraz poprawiające integrację rówieśniczą.	PS_U04	SN_U08, SN_U09, SN_U10, SN_U11	P7S_UW
2.	Student potrafi pracować w zespole, przyjmuje i wyznacza różne zadania zawodowe, w tym związane z projektowaniem i realizacją badań, potrafi kierować zespołem oraz posiada umiejętności krytycznej analizy własnych działań zawodowych.	PS_U07	SN_U13, SN_U14	P7S_UO
Efekty kształcenia w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH				

Opis przedmiotowego efektu kształcenia		W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK	
1.	Student jest gotów do aktywnego uczestnictwa w grupach, organizacjach i instytucjach realizujących działania pedagogiczne, resocjalizacyjne, rewalidacyjne, włączające i integrujące, jest zdolny do porozumiewania się z osobami będącymi i niebędącymi specjalistami w danej dziedzinie, prezentowania właściwe postawy wobec alternatywnych sposobów komunikacji osób z niepełnosprawnością oraz ich użytkowników, ponadto student szanuje kulturę języka.	PS_K06	SN_K07	P7S_KO	
Treści kształcenia					
1. Teoretyczne wyjaśnienie pojęć – kultura fizyczna, wychowanie fizyczne, sport, rekreacja. Sport i rekreacja w wychowaniu – rys historyczny.					
2. Walory wychowawcze sportu i rekreacji – fizyczne, psychiczne, społeczne.					
3. Rodzaje zajęć sportowo-rekreacyjnych w placówkach resocjalizacyjnych i rewalidacyjnych.					
4. Możliwości wykorzystania gier zespołowych w placówkach resocjalizacyjnych.					
5. Organizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych. Realizacja fragmentu zajęć					
6. Rola wychowawcy w promowaniu sportu i rekreacji.					
Sposoby weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych					
Prezentacja i przeprowadzenie fragmentu zajęć (wg przygotowanego scenariusza), kolokwium pisemne, sprawdzanie umiejętności i kompetencji w trakcie zajęć, samoocena grupy.					
Stosowane metody dydaktyczne i pomoce naukowe					
Pogadanka, dyskusja, burza mózgów, praca z tekstem, praca w małej grupie.					
Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)				Obciążenie studenta (h)	
Formy nakładu pracy studenta				ST	NST
1) <i>Udział w zajęciach teoretycznych (wykłady)</i>					
2) <i>Udział w zajęciach praktycznych (ćwiczenia praktyczne, warsztaty, pracownia, laboratorium, zajęcia terenowe, projekt, seminarium)</i>					15
3) <i>Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego (suma 1+2)</i>					15
4) <i>Praca własna (np. samodzielne czytanie literatury, przygotowanie do zajęć, powtarzanie materiału, prace domowe i projektowe)</i>					60
Sumaryczne obciążenie pracą studenta (h):					75
Suma punktów ECTS (zgodnie z planem studiów):					3
Literatura obowiązkowa					
- Kierczak U., Glos T., Poradnik metodyczny. Wychowanie fizyczne gimnazjum. Sport, zabawa i rekreacja. Od zabawy do sportu i rekreacji, Warszawa 2002.					

- Konopczyński M., Metody twórczej resocjalizacji, Warszawa 2006.
- Marzec A., Zajęcia sportowe i rekreacyjne jako metoda resocjalizacji, [w:] E. Karpuszenko, A. Marzec, Sport w resocjalizacji nieletnich, Częstochowa 2008.
- Sas-Nowosielski K., O możliwościach wykorzystania kultury fizycznej w resocjalizacji nieletnich, Warszawa 2002.
- Sidor T., Sport i rekreacja ruchowa jako czynnik profilaktyki resocjalizacyjnej, [w:] F. Kozaczuk, B. Urban (red.), Profilaktyka i resocjalizacja młodzieży, Rzeszów 2001.

Literatura uzupełniająca

- Brzeziński W., Sas-Nowosielski K., Mity i fakty resocjalizacji poprzez kulturę fizyczną, „Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne” 2001, nr 11.
- Kwiatkowski K., Survival, czyli sztuka przetrwania możliwość wykorzystania programu w resocjalizacji, [w:] Pospiszyl I., Konopczyński M. (red.), Resocjalizacja – w stronę środowiska otwartego, Warszawa 2007.
- Motow M., Wychowawcze aspekty kultury fizycznej i jej wykorzystanie w resocjalizacji, „Lider” 2006, nr 3.
- Pańczyk W., Warchoń K., W kręgu teorii, metodyki i praktyki współczesnego wychowania fizycznego, Rzeszów 2008.
- Rejman J., System wychowawczy zakładu wychowawczego dla młodocianych. Model organizacji i resocjalizacji, Rzeszów 2000.

SYLABUS PRZEDMIOTU PROGRAMOWEGO

Instytucja	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Jednostka prowadząca	Powszechna Wyższa Szkoła Humanistyczna „POMERANIA” w Chojnicach
Kierunek studiów	PEDAGOGIKA SPECJALNA
Nazwa przedmiotu	SUBKULTURY MŁODZIEŻOWE
Kod przedmiotu	R.1.6.
Moduł	
Nazwa specjalności (jeśli dotyczy)	Resocjalizacja z socjoterapią
Poziom kształcenia	Jednolite studia magisterskie
Profil kształcenia	Praktyczny
Forma studiów	Studia niestacjonarne
Język wykładowy	Polski
Typ przedmiotu	Obligatoryjny
Wskazany semestr kształcenia	10
Całkowita liczna punktów ECTS	5
Forma prowadzenia zajęć	15 ćw.
Forma zaliczenia	ZO
Kierownik przedmiotu	Dr Maria Szafrąska/dr Wiesław Nynca
Prowadzący zajęcia	Dr Maria Szafrąska/dr Wiesław Nynca

Wymagania wstępne / przedmioty wprowadzające

Wiedza z pedagogiki resocjalizacyjnej. Znajomość uwarunkowań rozwoju psychospołecznego młodzieży. Umiejętność korzystania z literatury i Internetu w celu przygotowania prezentacji dotyczącej problematyki funkcjonowania wybranych subkultur młodzieżowych

Cele kształcenia w zakresie przedmiotu

C-1 Zapoznanie studentów z terminologią z zakresu działalności subkulturowej i kulturowej młodzieży

C-2 Przedstawienie etiologii tworzenia nieformalnych grup subkulturowych w Polsce, Stanach Zjednoczonych i w Europie.

C-3 Nabycie przez studentów umiejętności analizowania wybranych subkultur młodzieżowych w oparciu o ideologię, aktywność twórczą, obyczajowość i wygląd zewnętrzny

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU

Efekty kształcenia w zakresie WIEDZY				
Lp.	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student posiada pogłębioną wiedzę z zakresu pedagogiki, psychologii, socjologii, filozofii i biologii rozwoju człowieka, pozwalającą na rozumienie procesów prawidłowego i zaburzonego rozwoju oraz procesów socjalizacji, wychowania i nauczania-uczenia się, rozumie ponadto znaczenie tych dyscyplin dla rozwoju pedagogiki specjalnej.	PS_W01	SN_W03, SN_W04, SN_W05	P7S_WG
2.	Student posiada pogłębioną wiedzę o uczestnikach oddziaływań edukacyjno-wychowawczych, resocjalizacyjnych, rewalidacyjnych i włączających – osobach niedostosowanych społecznie, z niepełnosprawnością intelektualną, ze spektrum autyzmu.	PS_W07	SN_W06, SN_W08, SN_W09	P7S_WG
Efekty kształcenia w zakresie UMIEJĘTNOŚCI				
	Opis przedmiotowego efektu kształcenia	W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK
1.	Student potrafi pracować w zespole, przyjmuje i wyznacza różne zadania zawodowe, w tym związane z projektowaniem i realizacją badań, potrafi kierować zespołem oraz posiada umiejętności krytycznej analizy własnych działań zawodowych.	PS_U07	SN_U13, SN_U14	P7S_UO
Efekty kształcenia w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH				

Opis przedmiotowego efektu kształcenia		W odniesieniu do kierunkowych PS	W odniesieniu do standardów nauczycielskich	W odniesieniu do charakterystyk PRK	
1.	Student jest gotów do aktywnego uczestnictwa w grupach, organizacjach i instytucjach realizujących działania pedagogiczne, resocjalizacyjne, rewalidacyjne, włączające i integrujące, jest zdolny do porozumiewania się z osobami będącymi i niebędącymi specjalistami w danej dziedzinie, prezentowania właściwe postawy wobec alternatywnych sposobów komunikacji osób z niepełnosprawnością oraz ich użytkowników, ponadto student szanuje kulturę języka.	PS_K06	SN_K07	P7S_KO	
Treści kształcenia					
<ul style="list-style-type: none"> - Pojęcie kultury, jej cechy, płaszczyzny zjawisk kulturowych, treść i forma w kulturze, wartościujące i niewartościujące rozumienie kultury. - Kontestacja – pojęcie i rodzaje. Typologie subkultur młodzieżowych. Podstawowe cechy - ideologia, sfera obyczajowości, wygląd i aktywność twórcza. - Młodzież jako grupa społeczna, rola grupy rówieśniczej. Czynniki istotne w procesie socjalizacji (środowisko rodzinne, szkolne i lokalne) a uczestniczenie w subkulturze młodzieżowej. - Teorie subkultur dewiacyjnych. - System wartości a udział w subkulturze młodzieżowej. - Charakterystyka subkultur młodzieżowych religijno-terapeutycznych. - Charakterystyka subkultur młodzieżowych ekologiczno-pacyfistycznych. - Charakterystyka subkultur młodzieżowych buntu społeczno-obyczajowego. - Charakterystyka subkultur młodzieżowych ucieczki i izolacji. - Charakterystyka subkultur młodzieżowych kreatywnych. 					
Sposoby weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych					
Kolokwium pisemne – pytania otwarte, przygotowanie prezentacji (w grupach), wykonywanie w grupie zadań problemowych, czynna aktywność na zajęciach, wypowiedzi ustne, problemowe,					
Stosowane metody dydaktyczne i pomoce naukowe					
Praca własna, realizacja zadań, metoda wykładowa i zadaniowa, praca z tekstem, prezentacja w grupie wybranej subkultury.					
Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)				Obciążenie studenta (h)	
Formy nakładu pracy studenta				ST	NST
1) <i>Udział w zajęciach teoretycznych (wykłady)</i>					
2) <i>Udział w zajęciach praktycznych (ćwiczenia praktyczne, warsztaty, pracownia, laboratorium, zajęcia terenowe, projekt, seminarium)</i>					15
3) <i>Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego (suma 1+2)</i>					15
4) <i>Praca własna (np. samodzielne czytanie literatury, przygotowanie do zajęć, powtarzanie materiału, prace domowe i projektowe)</i>					110
Sumaryczne obciążenie pracą studenta (h):					125

Suma punktów ECTS (zgodnie z planem studiów):	5
---	---

Literatura obowiązkowa
<ul style="list-style-type: none">- Filipiak M., Od subkultury do kultury alternatywnej, Lublin 1999.- Filipiak M., Subkultury młodzieżowe: wczoraj i dziś, Tyczyn 2001.- Jędrzejewki M., Młodzież a subkultury, Warszawa 1999.- Jędrzejewski M., Subkultury a przemoc, Warszawa 2001.- Kozak S., Patologie wśród dzieci i młodzieży, Warszawa 2007.- Pęczak M., Mały słownik subkultur młodzieżowych, Warszawa 1992- Piotrowski P., Subkultury młodzieżowe: aspekty psychospołeczne, Warszawa 2005.- Prejs B., Subkultury młodzieżowe: bunt nie przemija, Katowice 2005.
Literatura uzupełniająca
<ul style="list-style-type: none">- Chłopek M., Bikiniarze: pierwsza polska subkultura, Warszawa 2005.- Jędrzejewski Marek, Subkultury medialne, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2002, nr 2.- Marzec-Holka K., Głowik T., Bliska E., Iwanicki H. (red.), Profilaktyka i resocjalizacja. Od dysfunkcji do funkcjonalności, Warszawa 2012.- Rychła J., Ucieczka, bunt, twórczość. Subkultura hip-hopowa w poszukiwaniu autentycznego stylu życia, Kraków 2005.- Siemaszko A., Granice tolerancji. O teoriach zachowań dewiacyjnych, Warszawa 1993.- Sołtysiak T., Uwarunkowania środowiskowe i determinanty subiektywne uczestnictwa nieletnich w podkulturach, Bydgoszcz 1995.